

Največji slovenski tednik v Zedinjenih državah

Izhaja vsako sredo.

NASLOV uredništva in upravnistva:

1951 W. 22nd Place Chicago, Ill.



The largest Slovenian Weekly in the United States of America.

Issued every Wednesday

OFFICE:

1951 W. 22nd Place Chicago, Ill.

OF THE GRAND CARNIOLIAN SLOVENIAN CATHOLIC UNION

Entered as Second-Class Matter January 18, 1915, at the Post Office at Chicago, Illinois, under the Act of August 24, 1912.

No. 40. Štev. 40.

Chicago, Ill., 13. oktobra (October) 1915

Leto 1. Volume 1.

Lokalne vesti.

— Tem potom opozarjamo še enkrat vse one rojake, ki se zanimajo za ameriške državljanske pravice ali pridobitev državljanstva papirja, da naj se zglasijo jutri večer (v četrtek, dne 14. t. m.) v slovenski cerkveni dvorani. Bolj obširen tozadevni oklic je bil priobčen v zadnji številki tega lista.

— Kakor je nam naš domači župnik Rev. A. Sojar zadajo nedeljo naznanil, postaja zanimanje za slovenski poduk krščanskega nauka ob sobotah med otroci vedno večje. Tako se je udeležilo minulo soboto popoldne tega poduka 110 otrok. Upati je, da bo do tega števila še naraslo, ker šteje naša cerkvena občina veliko število slovenskih družin.

Najti je žal še take stariše, ki dovoljujejo svojim otrokom, da raje tratio čas po ulicah, namesto da bi šli k nauku, ali v cerkev, kar bodo enkrat nedvomno obžalovali.

— Včeraj je minilo ravno 423 let, kar je nepozabni nam Kristof Kolumb odkril Ameriko. Kakor znano, je došel Kolumb s svojo ekspedicijo na sedanji otok San Salvador dne 12. oktobra l. 1492. Ker je vlada proglasila dan odkritja Amerike za praznik, so bile včeraj vse šole v mestu in na deželi zaprte, istotako tudi vsi državni in mestni uradi. Ta dan so posebno slovesno praznovali Kolumbovi vitezi in več drugih patrijotičnih organizacij ter društev.

— Važno za naše slovenske matere ali žene: Ravnateljstvo znane Jennerjeve medicinske šole (Jenner Medical College) ki se nahaja na 701-703-705 South Wood St. Chicago nam je pisemno naznanilo, da se je na tej šoli otvorilo kliniko za porodniški in ginekologični oddelek, ki je oddelek za zdravljenje ženskih bolezni. Ta klinika bo pod vodstvom profesorja Pritzkerja in bo odprta za revne stranke vsako soboto od pol pete ure do pol šeste ure popoldne. Ako hoče torej iskati kaka Slovenka zdravniške pomoči za ženske bolezni in je brez sredstev ali denarja, naj se obrne na gorinavedeno kliniko, kjer jo bodo brezplačno zdravili.

— Tekom 47 let je bilo minulo nedeljo naše mesto prvič popolnoma suho kajti vsled zadnje odredbe mestnega župana so bile ta dan vse gostilne zaprte. Kakor poročajo policijski urad, se je prvo suho nedeljo v Chicagu strogo držalo. Ljudstvo je moralo prebiti dan počitka brez opojne pijače, pač so pa trle številne množice žejnih v okolice in predmestja, kjer še ni proglašena suša. Skupaj je bilo policiji ovadenih le 30 gostilničarjev, ki se niso strogo držali Thompsonove odredbe. Pet izmed teh bode vsled tega izgubilo svojo gostilniško pravico. Pijancev je bilo v nedeljo aretiranih samo 15 napram 10 krat tolikem številu ob prejšnjih nedeljah. Ko je bila ura polnoč je bilo v mestu minulo nedeljo otvorenih več gostiln in sicer do 1 ure v ponedeljek zjutraj. Vsakdo kdor je bil ta čas še pokonci ali na cesti si je skušal utešiti žejo predno je šel k počitku. V North Side Turner dvorani je omejeno nedeljo popoldne zborovala Zveza nemških društev. Na tej seji se je ostro grajalo in obsojalo župana Thompsona, ker je prelomil svojo svojočasno dano obljubo, da ne bode izdal povelja za zapiranje gostiln ob nedeljah. Popoldne se je pa vrčila po mestu velika parada "temperenikov," koje so se udeležile večinoma le ženske. Vsled te nove odredbe zgubili en delavni dan 31.000 natarkejev in strežajev po gostilnah in hotelih ter 2800 organiziranih godbenikov.

— Stavka krojačev v Chicagu bode skoraj gotovo že v kratkem končana. Žal, da se bodo morali krojači udati, ker nimajo dovolj denarja v stavkarskem skladu.

— Zastopnik znane Pullmanove tvornice za železniške vozove se je podal te dni v Petrograd na Rusko, ker je ruska vlada naročila pri nji 10.000 tovornih vagonov. Ko bode to naročilo potrjeno, se bode delalo v tej tovarni najmanj za dobo 10 mesecev s polno paro.

Ameriške vesti.

Novi slovenski župnik na Gilbert, Minn.

Od Rev. Alojza J. Kastigarja, dosedanjega župnika v Armstrong, Wis. smo prejeli tekoči teden poročilo, da ne pojde v stari kraj, kamor se je bil še pred začetkom vojne namenil. Te dni je bil imenovan od mil. škofa Me Gobrcka v Duluthu, Minn. župnikom slovenske cerkve sv. Jožefa v Gilbert, Minn.

Rev. Kastigarju želimo mnogo uspeha med Slovenci znane minnesotske naselbine.

Smrtna kosa.

Tajnik družstva sv. Sreca Jezusovega štev. 70 K. S. K. J. v St. Louis, Mo. nam piše, da je nanaglom umrl ondi dne 29. septembra t. l. rojak John Mauser, v starosti 60 let. Omenjeni dan je bil še čil in zdrav, a zadela ga je kap, da je izdihnil v par minutah. Pokopali so ga dne 1. oktobra.

Pokojnik je bil rojen v vasi Vertača pri Semiču na Dolenjskem. Semkaj v Ameriko je prišel pred 20 leti; prve čase je živel v Jolietu, zadnjih 6 let pa v St. Louis, Mo. pri svojem oskrbniku Antonu Krukovitzu, ki mu je z ondotnim kraljevim društvom preskrbel lep pogreb. Bodi mu lahka tja zemlja! R. I. P.

— Predsednik Wilson — ženin.

Washington, D. C. 11. oktobra. Predsednik Woodrow Wilson je še minuli teden naznanil članom svojega kabineta in drugim znanem, da se je zaročil z vdovo Mrs. Norman Galt iz Washingtona, D. C. Poroka se ima vršiti koncem oktobra t. l. Svojo novo izvoljenko je spoznal predsednik Wilson v družinskem krogu, ker je slednja ožja prijateljica predsednikove hčerke Margarette.

Bodoča, ali že druga žena predsednika je stara 39 let, zelo bogata, jako izobražena in lepa. Vdova je že 8 let. Kakor znano, je umrla prva soproga sedanjega predsednika dne 6. avgusta lanskega leta. Predsednik Wilson bode star letos meseca decembra 59 let.

Poroka se ne bode vršila na sijajen način v Beli hiši, temveč privatno. Pri tem bode znamenito, ker bode predsednika poročil pastor, Dr. Silvester Beach, ki je pokopal tudi pokojno prvo ženo predsednika in je dalje poročil tudi že dve predsednikove hčerke, Jessie in Eleanor.

Dal Bog našemu redkemu ženi in njegovi bodoči soprogi obilno sreče ter blagoslova!

Oropan senator.

Des Moines, Iowa, 11. oktobra. Sinoči so udrli v stanovanje državnega senatorja A. B. Cumminsa neznani tatovi, ki so mu odnesli za \$1000. — draguljev in drugih vrednosti.

Senator Cummins je opazil šele zjutraj, ko se je zbudil, da se je vršil pohod v njegovi hiši nepričakovani obisk umovijev.

Oropan poštni vlak.

Washington, D. C. 11. oktobra.

Že dolgo časa se ni izvršil kak tako uspešen roparski napad na poštne vlake, kakor se je to pripetilo dne 7. t. m. blizu postaje Central, W. Va. Omenjeni dan sta ponoči napadla dva maskirana bandita poštne vlake Baltimore & Ohio železnice, namenjeni iz Washingtona D. C. proti zapadu. Na tem vlaku je bilo za več milijonov vrednosti papirnatega denarja, kojega je poslala federalna rezervna banka nekam na zapad. Roparja sta bila o tem dobro informirana, ker sta si z orožjem prisilila uhod v poštne voz, kjer sta pobrala 100 registriranih poštne zavrtkov in 90 zavrtkov še ne podpisanih bankovcev razne vrednosti. Zatem sta naročila strojevodji, da ju je odpeljal s poštanim vagonom več milij paprej, nakar sta zbežala v gozdove. Skupno ukradeni škodo se računa na 10 milijonov dolarjev.

Vlada je odposlala sedaj v dotične gozdove več sto detektivov, ki iščejo s krvnimi psi predrznih roparjev.

James Kirby umrl.

V Indianapolis, Ind. je dne 7. t. m. nanaglom umrl predsednik Tesarske in mizarske unije v Ameriki, — James Kirby v starosti 50 let.

Kirbya so dan preje operirali na slepiču, — vendar ta operacija ni dobro uspeła. Pokojnik je bil svoječasno več let v Chicagu, kjer se je vedno zanimal za strokovne organizacije delavcev.

Konvencija A. F. of L.

Dne 6. novembra letos se bode otvorila v San Franciscu Cal. konvencija delavske zveze American Federation of Labor. Na to zborovanje pride več tisoč delegatov iz vseh delov naše Unije.

Volilna pravica zamorcev v Oklahomi.

Denver, Colo. 11. oktobra. Danes je tukajšnje zvezno okrožno sodišče izdalo odredbo, da bodo zanaprej lahko vsi zamorci v državi Colo. in Oklahomi volili. Dosedaj je bilo to osobito v državi Oklahoma zamorecem prepovedano, ker se je zahtevalo od njih, da morajo znati čitati vsaj en odstavek konstitucije.

Ženske obsojene na vešala.

Winnipeg, Man. (Kanada) 11. oktobra. V Wetaskiwinu, (Alberta) so danes obsodili na smrt na vešala Mrs. Jennie Hawkes, ker je iz ljubosumnosti ustrelila svojo prijateljico Mrs. Rosella Stolev. Obesili jo bodo letos, dne 29. decembra.

V Clintonu, B. C. bodo pa obesili dne 23. decembra t. l. Mrs. J. B. Coward vsled umora svojega moža.

8 urno delo za mestne delavce.

Kenosha, Wis. 11. oktobra. Minuli teden se je sprejelo pri seji mestnega odbora predlogo za uveljavitev osemurnega delavnega časa za vse mestne uslužbence z minimalno plačo 27½ centov na uro.

Konec homatij v Mehiki.

Washington, D. C. 11. oktobra. V vladnih krogih se zatrjuje, da bode nastal v Mehiki kmalu zopet mir, ker so se Zedinjene države odločile uradno priznati predsednikom mehiške republike generala Carranza. Od njega se bode zahtevalo v prvi vrsti, da bode ščitil v Mehiki živče tuje, da naj oprost vse politične jetnike in da naj loči cerkev od države.

Za splošno nedeljsko sušo v državi Illinois.

Rev. Phillip Yarrow, predsednik zveze "Young People Civic League" v Chicagu je poslal včeraj guvernerju Dunne v Springfield, Ill. pismeno prošnjo, da naj vrhovna državna oblast odredi, da bodo zanaprej ob nedeljah vse gostilne v državi Illinois zaprte. Pri tem se je navedeni pastor skliceval na odstavek 259 in 260 točke 38. statuta države Illinois in je povdarjal, da se ne sme smatrati te odredbe kot versko ali politično vprašanje, temveč kot važno določbo državne postave.

Odpoklic nemškega konzula.

New York, N. Y. 11. oktobra. Iz Berlina prihaja semkaj poročilo, da je nemška vlada odpoklicala generalnega konzula v New Yorku Dr. Paul S. Horst Falekeja. Dr. Faleke je opravljal to službo od leta 1912. Sodi se v obče, da je ta odpoklic kaj v zvezi z afero Dr. Dumbe in von Pappena.

Inozemske vesti.

Bombardiranje Belgrada.

Pariz, Francija, 11. oktobra. — Athenski poročevalce tukajšnjega lista "Matin" naznanja, da so pričeli Avstrijci in Nemci obstreljavati mesto Belgrad. Tekom zadnjih dveh dni je bilo oddanih iz večjih topov 6000 strelcev. Sovražnika sta merila tako uspešno, da je tri četrtine Belgrada že v razvalinah. Bombardiranje traja še dalje.

Zaeno se semkaj poroča, da je prekorailo reko Savo že nad 150.000 avstrijskih in nemških vojakov, katere so skušali Srbi ustaviti, ali pognati nazaj; pa se jim to ni posrečilo.

Berlin, Nemčija, 11. oktobra. — Uradno se danes poroča o velikem uspehu avstrijskih in nemških čet, ki so uspešno udrle preko Save na srbsko ozemlje, južno od Belgrada.

Hud boj za zopetno posest Belgrada.

Budimpešta, Ogrska, 11. okt. — Glavno mesto Srbije Belgrad je zopet v naših rokah. Boj za zopetno posest te trdnjave je trajal neprestano 48 ur z bajanotnim naskokom in klanjem sovražnika po mestnih ulicah.

Na južni strani mesta so prekorailo reko Savo že vse naše čete tako, da bodo lahko začele svoj nadaljni upad v Srbijo. Dasi ravno je skušala srbska artilerija s pomočjo Angležev odbiti ta napad, se je moralo konečno udati celo mesto našim zmagovalnim četam.

Prekasno došla pomoč.

Atene, Grška, 11. oktobra. — Da so bili Srbi takoj pri prvem napadu od strani sovražnika pri Belgradu poraženi je bila vzrok prekasno poslana pomoč Angležev in Francozov iz Soluna. Ker imata ekspedicija dosti zaprek in ovir na potovanju, bode poteklo še več dni, predno dosepejo te pomožne čete na svoj cilj.

Iz Pariza je došla tudi semkaj nevrjetna vest, da ne bode Francija pošljala več svojega vojaštva Srbom na pomoč, ker ga rabi v prvi vrsti za svoje vojne operacije proti Nemcem in Turkom.

Bolgarske utrdbe na rumunski meji.

Bukarest, Rumunija, 11. okt. — Iz Dobrogeje se semkaj poroča, da se je utaborila že številna bolgarska armada samo tri milje oddaljeno od rumunske meje. Ondi se sedaj marljivo pripravlja utrdbi za artilerijo ter strelske järke za pehoto.

List "Roumania" zatrjuje, da se bode Rumunija skoraj gotovo priklopila ententi, kajti njena dolžnost je braniti interese in čast svojega ozemlja. Dosedaj je pripravljen za vojno že 11 bolgarskih divizij, ki bodo tvorile tri armadne korpe pod vrhovnim poveljstvom prestolonaslednika Borisa. Prvo armado bode vodil general Pogačev napram Srbiji, kjer namerava pri Uskubu pretrgati železniško zvezo med Nišem in Solunom. Poveljnik druge armade bo general Tončev ta se bode boril na grški meji, med tem ko bode poveljnik 3. armade gen. Teodorog branil sovražniku vpad v domače ozemlje.

Srbija v strahu.

London, Anglija, 11. oktobra. — Iz Balkana se semkaj naznanja, da je cela Srbija v velikem strahu pred sovražnikom, osobito še radi tega, ker se boji navala Bolgarov.

Srbska armada šteje sedaj približno 300.000 mož. Upoštevati je pri tem potreba, da je minulo leto umrlo za legarjem na Srbskem približno 150.000 vojakov. In vendar se zbira v Macedoniji in na Srbskem tudi ostalo ljudstvo, stari moške, žene in mladina, ki hoče braniti svojo domovino pred sovražnikom. V skrajni sili se bo borilo torej poleg stalnega vojaštva še en milijon civilnega prebivalstva brez razlike na starost ali stan. Njih zmaga bo odvisna tudi od pomoči Francije, Anglije in Rusije. Odločilna bitka se ima vršiti v hribovju nedaleč od Kragujevaca na Srbskem.

Grški kralj bolan.

Pariz, Francija, 11. oktobra. — Iz Aten, na Grškem se poroča tuk. "Havas" časnikarski agenturi, da je grški kralj Konstantin nevarno zbolel. Jutri se bode vršilo glasanje v kabinetu glede napovedi vojne. Ministrskim predsednikom je bil izvoljen namesto odstoplega Venizelosa, Zaimis.

Protivojne demonstracije v Carigradu.

London, Anglija, 11. oktobra. — v Carigradu so uprizorile včeraj ženske velike protivojne demonstracije. Pred vladinim poslopjem se je zbrala nad 4000 oseb broječa množica, ki je zahtevala, da naj se konča z vojno. Demonstrante je konečno vojaštvo in policija razkropila.

Ruski nadvojvoda Nikolaj napaden.

London, Anglija, 11. oktobra. — Glasom poročila nekega potnika, ki je potoval iz Moskve v Ameriko, je zadnje dni v prepiru streljal neki ruski general na velikega vojvodo Nikolaja. Zadel ga je smrtonosno v trebuh. Sedaj leži v neki bolnišnici v Moskvi. Napadalec so ustrelili.

Dr. Liebknecht ranjen.

Bern, Švica, 11. oktobra. — Znani vodja nemških socialistov državni poslanec Dr. Karl Liebknecht, ki je dodeljen inženirskemu koru na istočni fronti je bil te dni ranjen na zelo čuden način. Ko je opravljal svojo službo se je podrl nanj neko drevo in ga težko ranilo na glavo.

Velike izgube Nemcev in Avstrijcev v septembru.

Rim, Italija, 11. oktobra. — Nemci so zgubili v minulem mesecu okoli 300.000 mož samo na istočni fronti, ali na Ruskem, nad 100.000 mož pa na Francoskem. Število izgub Avstrijcev pa znaša za mesec september 250.000 mož; od teh je 80.000 v vojnem vjetništvu. Pri tem številu pa niso upoštevane žrtve kolere in onih

50.000 nemških vojakov, ki so utonili v močvirjih na Poljskem.

Državni dolg Anglije.

London, Anglija, 11. oktobra. — Državni zakladničar Reginald McKenna je naznanil v svojem proračunu za prih. leto, da bodo znašali dohodki 272.000.000 funtov šterlingov (\$1.360.000.000) izdatki pa 1.590.000.000 (\$7.950.000.000). Skupen državni dolg znaša sedaj enajst milijard dolarjev.

Bivši albanski kralj na fronti.

Rim, Italija, 11. oktobra. — Semkaj se poroča, da se je bivši albanski kralj, princ William of Wied pridružil nemški armadi in se sedaj bojuje napram Srbom. Njegova želja je, da bi se uničilo Srbijo in Črnogoro, nakar bi princ Wied zasedel v Draču albanski prestol pod pokroviteljstvom Avstrije.

Številne trofeje v Parizu.

Pariz, Francija, 11. oktobra. — Včeraj se je priredilo v hotelu des Invalides, blizu Napoleonovega groba ogled ali razstavo vojnih trofej, katere so Francozi pridobili zadnje dni od Nemcev v bitki pri Champagne. Nad 200.000 oseb si je ta vojni plen ogledalo in sicer: 41 večjih poljskih topov, 20 velikih možnarjev, 2 šestpalna topova, 5 metalnih strojev za bombe, 20 manjših topov in 30 brzostrelnih pušk.

Cesar Franc Josip nevarno bolan?

Rim, Italija, 11. oktobra. — Iz zanesljivega vira se semkaj privatnim potom poroča, da je avstrijski cesar nevarno zbolel. Vsled tega je bil avstrijski prestolonaslednik odpoklican s fronte. Cesar je pozval k sebi v avdienco tudi znanega ministra barona Buriana ter ogrskega ministrskega predsednika grofa Tisza.

O cesarjevi bolezni se ni dalo nič poročila v javnost.

Boji na Goriškem.

Dunaj, Avstrija, 11. oktobra. — Minuli teden se je pojavila nad našim glavnim vojnim stanom pri Kostanjevici nedaleč od Opache sela 14 italijanskih aeroplanov; ki so skušali bombardirati tudi železniško postajo v Nabrežini. Konečno se je morala sovražna zračna flotila umakniti nazaj, ker so jo naši strelec prepadli. Škode niso povzročili ti aeroplani nobene.

Dne 8. t. m. je bila tudi nedaleč od Trčica (Monfalcone) pognana večja sovražna četa nazaj vsled uspešnega delovanja naše artilerije.

Ob Soči so se vršili zadnji teden splozi Basina, Plav in Zazore hudi boji s sovražnikom. Naša artilerija je pregnala Italijane iz številnih utrjenih jarkov, med tem ko je pehota metala nanje ročne granate. Škoda na sovražnikovi strani je velika. Na Vičgerezški planoti so izgubili Italijani tekem zadnjih dveh dni 2000 mož in veliko število vojnih vjetnikov.

Italijansko poročilo.

Milan, Italija, 11. oktobra. — Na južno tirolski meji blizu Rovereta in Trentina se vršijo že 6 tednov hudi boji za tamošnje utrdbi. Naša gorska artilerija je dosedaj že razdejala vse važne fortifikacije. V dolini Terragnola smo zavzeli vasico Camperi in prisilili Avstrijce, da so evakuirali trg Piazza, ki je 7 kilometrov oddaljen od Rovereta. Sedaj obstreljuje naša artilerija avstrijsko utrdbi Finocchio, ki je zadnja važna postojanka v okolici Rovereta.

Dopisi in društvene vesti.

NAZNANILO.

Iz urada društva sv. Roka št. 113
K. S. K. J., Denver, Colo.

S tem se naznanja članstvu tega društva, da sta izvoljena bolniškim obiskovalcem sobr. Josip Staresini, 4711 Grant St. in Fr. Tanko, 4822 Washington St.; torej naj se zanj pri vsaki bolniški tuga društva javi pri enem izmed teh dveh navedenih. Vsakdo naj si dobro zapomni, da bode dobil bolniško podporo le od tistega dne, ko se bode javil pri bolniškem obiskovalcu. Kadar pa član ozdravi, naj zahteva enega izmed teh bolniških obiskovalcev, da gre z njim k zdravniku, kajti če ne bode eden navedenih pričel z njim pri zdravniku, ne bode dobil bolniške podpore.

Vsi oni člani, ki so na potnih listih naj se na javijo v slučaju bolezni društvenemu tajniku pravočasno, ne pa šele en teden ali dva potem ko kdo ozdravi, ter zahteva potem od društva brez vsakega zdravniškega spričevala podporo.

Torej, dragi mi sobratje dr. sv. Roka št. 113, vsakdo naj si to dobro zapomni in naj se v slučaju bolezni ravna natanko po tem sklepu, da bode zavladal enkrat red pri sejah brez kacega besedičenja.

Dalje prosim tudi tem potom vse člane in članice tega društva, da mi pošljete in izročite svoje certifikate, kateri jih še niste oddali. Jaz moram imeti vse te listine na rokah, da jih odposljam na glavni urad, kadar se bo to zahtevalo. Upam, da se ne bode sedaj zopet pripetilo tako, kakor ob času, ko sem upisaval dediče v knjigo oporok, da sem moral tedaj čakati skoro šest mesecev.

Pozdrav vsem članom in članicam K. S. K. J.

Louis Andolšek, tajnik,
5173 Clarkson st., Denver, Colo.

NAZNANILO.

Iz urada društva sv. Janeza Krstnika št. 11 K. S. K. J., Aurora, Ill.

Tem potom naznanjamo, da je naše društvo na svoji redni seji dne 3. oktobra 1915 določilo pristočno k društvu in sicer za mesec november in december 1915 in januar 1916.

Torej se nudi vsled tega lepa prilika vsem onim Slovincem iz tega mesta in okolice, kateri se želijo zavarovati pri našem društvu in pri K. S. K. J.

Zaeno povdarjamo, da je naše društvo na dobri finančni podlagi, ker ima precejšnjo svoto v svoji blagajni; o tem se lahko rojaki informirajo. Naše društvo plačuje po \$6.00 tedenske bolniške podpore. Torej cenj. rojaki in rojakinje, ne zamudite te ugodne prilike. Pomnite to, da dokler je človek zdrav, si lahko sam pomaga, v bolezni je pa navezan na pomoč drugih!

Sobratiski pozdrav

Odbor.

(10.27 11.11. 11.24. 12.15.)

VABILO NA VESELICO.

Aurora, Ill.

Društvo sv. Janeza Krstnika št. 11 K. S. K. J. je sklenilo, na redni mesečni seji dne 3. okt., da priredi dne 17. oktobra t. l. veselico v Waild Ross dvorani, katere čisti prebitek je namenjen v korist društvene blagajne.

Zatorej vabimo prav uljudno vse člane in članice, kakor tudi vse ostale Slovence in Slovenke, da bi se blagovolili te veselice udeležiti v obilnem številu. Za izvršno postrežbo, fino godbo in okusen "lunch" bode skrbel

Odbor.

Iz urada društva sv. Cirila in Metoda št. 8 K. S. K. J., Joliet, Ill.

Tem potom se naznanja članstvu tega društva, da se bode vršila v nedeljo, dne 17. t. m. redna društvena seja, pri kateri bo več važnih stvari na dnevnem redu. Razmotrivalo se bode tudi glede društvene veselice, ki se ima vršiti dne 27. novembra t. l. v Sternovi dvorani.

Vsled tega ste vsi člani, biva- joči tu v Jolietu in okolici uljudno vabljeni in prošeni, da se tel-

seje kar največ mogoče polnošte- vilno udeležite.

M. Buchar, tajnik.

Joliet, Ill.

Cenj. sobr. urednik:— Ker so dopisi iz naše naselbine bolj redki, bi Vas prosil, da sprejmete te vrstice v predale cenj- nam "Glasila K. S. K. Jednote."

Kakor se čuje, so se zadnji čas delavske razmere po naši ljudov- vladi nekoliko izboljšale, ravnota- ko je tudi tukaj v Jolietu, ker tuk. tvornice poslujejo noč in dan. Pogostoma prihajajo naši rojaki in znanci posamezno ali z družinami zopet nazaj v Joliet, in upamo, da se bodo splošne delav- ske razmere kmalu obrnile na nor- malno stališče. Mnogo dela je pa sedaj pri izboljšanju naših cest v mestu. Na mnogih krajih kopljejo in polagajo cevi za vo- do ter odtok; kjer so pa že cevi položene, pa delajo tlak, tako da se bode mesto v bližnji bodočnji steli zelo olepšalo. K zadnje ome- njenemu spada tudi naša North Chicago cesta, kjer bivamo po ve- čini Slovinci. Čuje se, da bode ta cesta že prihodnji mesec goto- va.

Opomba: Kar sem omenil radi dela, — ne vabim s tem rojakov semkaj, ker so prazni prostori že vsi zasedeni in ker je došlo zad- nje dni toliko rojakov semkaj, da se jih vidi zopet dosti brez dela. Predzadnji teden sem se mudil v sosedni slovenski naselbini La Salle, in kamor sem prišel, so me rojaki prijazno sprejeli ter mi prav gostoljubno postregli. Zato se tem potom vsem prav lepo za- hvaljujem, posebno pa ondotnemu župniku Rev. Francu Šaloven, da- lje rodbini Kopal. Kostello, Salo- mon, Oklešen itd. Kjer sem se mu- dil, sem čutil, da vlada med La- sallskimi Slovinci sloga in narod- na zavest, posebno so pa ti po- kazali, da ljubijo svoj narod in čislajo zlati izrek: Svoji k svo- jim! Naslednji: Jernej, Dergane, Marija Dežman in Marija Hrovat, ti so se potrudili in prišli k meni v Joliet in si izbrali spomenike, kateri pričajo, da njih ljubezen spremlja nepozabne pokojne tudi onkraj groba. Spomeniki so kinč ondotnega pokopališča, in ponos zavednih Slovincov.

Ko smo se sprehajali po prvi cesti, smo prišli tudi do prostora, kjer so me opozorili rekoč: tukaj bo stal naš Narodni dom, kateri ima biti postavljen v bližnji bo- dočnosti. Pri tej priliki sem bil kar presenečen o njih napredku, kajti prostor je zelo pripraven za tako stavbo, in želeti je, da se njih napredna misel res uresniči v najkrajšem času. S tem bodo La Sallčani prekosili marsikatero slovensko naselbino, ki tudi po- čsajo take stavbe, ki bi se ime- novala "Slovenski Dom", kjer bi imeli svoja shajališča, zabave, društvene seje i. t. d.

Kot član slavne K. S. K. J. želim mladeničem, dekletom, mo- žem in ženam, da bi pridno pristopali pod okrilje naše slavne or- ganizacije, kajti dosti je še pro- stora pod našim praporom za Vas vse, kateri še niste pri nobenem podobnem društvu; dobro je pa tudi in svetovati bi bilo, da bi bil vsak pri več društvih in Jednotah, oziroma pri tolikih, kolikor jih more vzdrževati. Dostikrat se je že izkazalo, da eno društvo ne za- dostuje v slučaju nesreče. Tistim pa, kateri se izgovarjajo, da so še mladi, da je še čas, naj velja slu- čaj: Bil sem v družbi z mladeni- čem in sem ga med drugim pogo- vorom vprašal, ali si v kakem podpornem društvu? Odgovor je bil: "Mlad sem še, imam še do- sti časa za pristop." Ni pa slutiti, da so mu dnevi njegovega živ- ljenja šteti; dasiravno zdrav in krepak, in v najlepših letih, ga je dohitela nevarna bolezen, kateri je gledila neizprosna smrt in mu pretrgala nit nadopolnega življe- nja v dobi 19. let. Torej rojaki in rojakinje, ne odlašajte, ampak ooslužite se prve prilike, ki se Vam nudi za pristop v društvo, ker nihče ne ve, ne dneva, ne u- re, kedaj in kje ga dohiti nesre- ča.

H koncu dopisa pozdravljam vse člane (ice) naše slavne K. S. K. Jednote! La Sallskimi Slovin- cem pa kličem: Le tako naprej v logi in napredek Vam ne bo izo- stal; onim pa, kateri so me po-

setili tu v Jolietu, izrekam mo- najtoplejšo zahvalo za njih pri- jazno naklonjenost in izkazano mi zaupanje!

Simon Šetina,
slovenski kamnosek in član dr. št. 29 K. S. K. J.

Leadville, Colo.

Iz urada društva sv. Jožefa št. 56
K. S. K. J., Leadville, Colo.

Večkrat je bilo že omenjeno v "Glasilu K. S. K. J.", da bode ta Jednota izdala svojim članom in članicam nove certifikate. Čudno se mi zdi, da tudi nekateri člani našega dr. nočejo upoštevati te odredbe. Prosim Vas torej ko- nečno še enkrat, da mi dopsiljete certifikate v kratkem, tisti ki jih še držite pri sebi.

Dalje naznanjam članstvu naše- ga društva da sem se preselil. Vsa pisma naslavlajte zanj naprej na moj novi naslov, kakor zdaleč označeno.

Sobratiski pozdrav
Frank Cerjak, tajnik,
509 Elm St., Leadville, Colo.

POZOR ROJAKI V MINNESOTI!

V mojem službovanju pri o- krajnem sodišču v Duluthu, Minn. sem že večkrat opazil naše sobra- te, ali člane K. S. K. J. kakor tu- di druge rojake, ki so prišli iz že- leznega okraja (Range) k tej so- dniji po raznih malih opravkih in poslih. Te posle bi pa dotičniki lahko opravili tudi pismenim po- tom, ter bi si pri tem prihranili zamujeni čas in svoj težko prislu- ženi denar.

Zatorej svetujem vsem onim ro- jakom, kateri imajo, ali kateri bo- do morda imeli kako malo opo- ravilo pri tujakšnem okrajnem so- dišču, da mi preje pišejo ter prilo- žijo 2 centno znamko za poštnino, nakar jim bom jaz stvar pojasnil ter skušal zadevo urediti pri so- dišču brezplačno.

Naši rojaki so se tudi pričeli ze- lo zanimati za nakup zemljišč. Dr- žavna zemljišča so naprodaj vsak mesec, in kdor se zanima za tako zemljišče osobito za "homestead", naj piše meni po brošurico. V tej brošuri je vse natanko označeno glede nakupa ali pridobitve dr- žavnega zemljišča. Jaz doposljem on brošurico na zahtevo dotični- kom drage volje.

Oni pa, ki bi radi kupili morda kak kos zemlje, a ne vedo imena lastnika, naj mi izvolijo opisati lego zemljišča, to je številko Townships, Range in Section, na- kar jim doposljem zaželeni na- slov in ime lastnika zemljišča.

Pozdrav vsem sobratom in se- stram K. S. K. J. po Zedinjenih državah.

Vdani Vam sobrat

John Movern,
483 Mesaba Ave.
(10. 13.—10. 20.) Duluth, Minn.

LISTNICA UREDNIŠTVA.

Že večkrat smo prosili in opo- zarjali gg. dopisnike, osobito uradnike krajevnih društev, da naj pošljajo svoje dopise na uredništvo PRAVOČASNO. In vendar dobivamo še vedno ob po- nedeljkih, torkih in celo sredah rokopise z nujno prošnjo, da naj se stvar priobči že v prvi številki, kar je naravnost nemogoče. List je vsak terek popoldne že doti- skan in ga oddamo ta dan že na pošto.

Vsak dopis, naznanilo ali dru- štvono vest naj sobr. tajniki kra- jevnih društev odposljejo tako, da pride NAJKASNEJE DO SO- BOTE UREDNIŠTVU V ROKE. Ako mora kako važno naznanilo izostati, je to edino krivda taj- nika ali zastopnika krajevnega društva. Tajniki dobro vedo, ke- daj se vršijo redne mesečne seje, vedo o sklepih na teh sejah, torej imajo vedno dovolj prilike, da po- šljajo te stvari pravočasno na uredništvo ne pa šele tedaj, ko je list že dotiskan.

Takozvani "Self made" mo- žeje niso kaj radi z drugimi zado- voljni.

V državi Ohio slavijo neko vdovo, ki je bila trikrat poročena in je sedaj mati 17 otrok.

Poštenost je v zvezi z zavaro- valninsko policio najboljša stvar na svetu.

Stvari, katere še morda dolgo- ješ, niso zate dosti vredne.

Razne stvari.

Vojna in njene posledice.

Značilne za vsako vojno so pač te-le besede, ki jih je čitali v ber- linskem rotovžu:

Mir prinaša bogastvo,
bogastvo prevzetnost,
prevzetnost vojno,
vojna uboštvo,
uboštvo pohlevnost,
pohlevnost mir.

Gabriele d'Annunzio — blamiran
v Turinu.

Te dni se je Gabriele d'Annun- zio v svoji sijajni uniformi vozil po Turinu. Toda zdaj se ni nihče zanj zmenil. Izstopil je pred vi- lo Garibaldi, kjer sta ravno dve dami mimoidočim ranjenim voja- kom ponujali cigarete in čokola- do. Vojaki so pa darila jezno me- tali ob tla in jih potepali. U- niformirani d'Annunzio je voja- kom kričel ukazal, naj darila po- bero. Vojaki so to pač storili, a so potem ob živahnem pritrjeva- nju gladalcev vse pometali na ce- sto. Pred osmimi tedni še taka glorijska z d'Annunziom, zdaj pa tako!

Kdaj bo konec vojne?

Listi poročajo: Jules Guesde minister brez portfelja, je pred kratkim obiskal na pol razdeja- no mesto Bèthune, kjer je zdaj mnogo sto ljudi iz Dunquerquea in iz Utrechta. — Kakor njegov tovariš, minister notranjih del Ju- les Maloy je moral tudi Guesde odgovoriti na vprašanje: Kdaj bo konec vojne? Maloy je takrat re- kel, da vlada ne misli na kako zavojevalno vojno. Guesde pa je sedaj rekel: Tako jaz, kakor mo- ji tovariši uvažujemo možnost hi- trega častnega miru, ki nam bo dal jamstva proti vsakemu nove- mu napadu in bo dal celemu svetu gotovost, da ne pride zopet do ta- ke vojne, kakor je bila sedanja. Lahko vas zagotovim: Najkasneje v treh mesecih se odloči usoda Ev- rope, najkasneje koncem septem- bra bomo videli jasno. Dim topov se bo razpršil vsled zapovedujoče zahteve: mir. — Mnogi francoski listi so to izjavo pozdravili z vse- ljem in rekli, da Francija druge rimske vojne ne prenese. Drugi li- sti pa zopet napadajo socialistične ministre.

Ena ura vojne stane Francijo
tri milijone.

Vojni stroški Francije so na- rasli, kakor poročajo iz Berlina na 16 in pol milijona frankov, kar

znači 2 milijardi v enem mesecu. Če bodo ti stroški naraščali, ka- kor ravno sedaj, potem bo Fran- cija stala vsaka ura vojne skoraj tri milijone frankov.

Polenta, makaroni, kruh.

Tupatam je polenta prav dobra jed, posebno če je dobro zabelje- na. Vsak dan jo zauživati, je pa vendar nekoliko preveč. Zatorej tudi celo Italijani, ki jim je po- lenta narodna jed, mnogo bolj cenijo makarone in še bolj kruh. Italijanski pregovori pravijo sle- deče: "Polento jesti je, kakor plesati z lastno ženo." Priljublje- nejši so makaroni, ki so posebno na jugu Italije vsakdanja jed. Če naj teknejo, morajo biti gor- ki. Zato se pravi: "Zakon in ma- karoni niso dobri, če niso topli." O kruhu pravi Italijan: "Hvali polento, toda drži se kruha." "S kruhom je vsaka muka sladka." "Če ni kruha, ni ljubezni." "Boljši trd kruh, nego mehka postelj." "Daj mi kruha in reci mi pes."

Švicarska poštna uprava

oskrbuje kakor znano promet med vojnimi vjetniki. Vsak mesec izda statističen pregled svojega šlo- vekoljubnega delovanja. V juliju je švicarska pošta prevzela in spravila naprej vsak dan povpreč- no 154.244 pisem in dopisnic, 9772 zavojčkov do 350 g, 17.491 zavo- jev do 5 kg ter 8989 poštnih na- kaznic v znesku 123.564 frankov.

Železnice v Rusiji in južni Galiciji.

Kakor javlja "Neue Freie Presse", so Rusi železnice pri svo- jem umikanju le nepopolno raz- drli, tako da ni bilo našim želez- ničarjem težko jih v najkrajšem času popraviti. Danes je želez- niški promet z Lublinom že v pol- nem obsegu vzpostavljen. Z ozi- rom na znano odredbo železniške- ga ministrstva so nastavili v osvo- jenih delih Galicije uradnike iz nemških delov Avstrije, ki so zmožni nemškega jezika. V koli- kor je bilo to potrebno, so bili taki uradniki poklicani tudi iz vojaške službe.

Zabavišča v vjetniških taborih.

Francoski vojaški zdravniki in sanitetci se vračajo sedaj iz nem- škega vjetništva domov na Fran- cosko, ker so bili zamenjani z nemškimi na Francoskem vjetimi zdravniki. Med temi se nahaja tudi Aveline Albert, glasoviti ple- salec velike opere v Parizu. Bil je sanitetni podčastnik ter je že preteklo leto težko ranjen prišel

v nemško vjetništvo. Ko je ozdra- vel, so ga oddali v vjetniški tabor, v katerem je prebil 10 mesecev. Tam se je sešel s slavočim komi- km Louis Tuncom, in ta dva sta napravila v taboru gledališče. Do- hodek predstav se je porabil v zboljšanje položaja vjetnikov.

Vežbanje v metanju bomb.

Roda-Roda opisuje v "Az Est" vežbanje v metanju bomb nad ne- kim jezerom: Sredi jezera so iz- obesili zastavo. Ta je imela biti cilj za bombe. Gori visoko nad nami se je čul ropot motorja. Od nas je oddaljen več milj. Skoro pa se približuje nam in leti kot netopir. Sedaj je 2000 m nad na- mi, prvi častnik. Naenkrat opazi, kako je vrgel častnik iz aeroplana vrečico, polno peska. Padla je in ni je bilo več, kakor da jo je požrla zemlja. Gledali smo, kam je padla vreča. Ali je padla v gozd namesto v jezero? Za nekaj minut je voda v jezeru visoko pljusnila, peščena bomba je padla 200 m proč od cilja. Na- enkrat smo čuli iz daljave nekako eksplozijo. Očitno to ni bilo vež- banje, to so bili glasovi z bojišča. Med tem je aviatik ponovno vrgel vrečo s peskom. V takem metanju se je vežbajo več aviatikov, eden za drugim, ali niti eden ni do- segel cilja sto metrov, je bilo ved- no razlike. Zadnji aviatik pa je pogodil cilj. Častnik, ki je pazil pri vežbi, mu je naznanil to s strelom iz revolverja. Tako je trajalo vežbanje ves dan, daleč za fronto, nad pustim jezerom.

Pariška vojna moda.

Iz Curiha poročajo: Švica ima letos ogromno škodo, ker je vsled svetovne vojne nehal tujski pro- met. Samo v Curihu in v Genevi je mnogo tujcev. Hoteli so vsi prenapaljnjeni. Mnogo gostov je iz Pariza in sicer so to večinoma dame, po katerih je mogoče spo- znati najnovejšo pariško modo. Ta moda je vojni primerna. Krila so jako kratka; segajo le malo čez kolena, tako da se vidi polovica meča. Čevlji so čisto nenavadni in izredno elegantni. Nosijo jih v vseh mogočih barvah in oblikah. Ženski klobuki so dvojni: eni so še manjši, kakor so bili dozdaj in se nosijo še bolj po strani, drugi so veliko večji kakor dosedanj. Dekoltaža j ceelo večja, kakor v časih razposajenosti.

Mladi fantje naj bi hranili de- nar tedaj, ko so še samski, — kajti kasneje ga morda ne bodo mogli več hranjevati.

VRNIMO SE!

V LEKARNAH



CENA \$1.00

Prav radi se spominjamo onih dni, ko smo bili krepki in polni zdravja in življenja, in ko si bil v zvesti, da je ta svet nebeški raj, poln sreče in veselja za nas. Kaj nas je zadelo, da nismo več onega mnenja; da smo premenili svoje navade in se odtujili od srednje poti, ki se imenuje zmernost v vsaki stvari? Vrnimo se k starim navadam, k navadni hrani, k bolj resnemu delu, k svežemu zraku, a zlasti pa moramo pazno skrbeti za svoje prebavne organe, da preprečimo zabasnost in nje posledice, ter slabost in nervoznost. Kakor hitro opazimo nered, ne pozabimo na

Trinerjevo Ameriško Zdravilno Grenko Vino

To zdravilo je jako važnega pomena, ker pospešuje delovanje prebavnih organov in tako nam povrne prejšnje navadno zdravje za dobo dokler zopet ne pademo v razvado.

To zdravilo tudi —

PREKINE BOLEČINE IZ DROBJA,
ODSTRANI ZABASANOST,
DOPRINESE OKUS DO HRANE,
POMAGA PREBAVLJATI,
OKREPIA PREBAVNO MOČ,
OHRANI ORGANE DELAVNE,
ODSTRANI NERVOZNOST.

Urejuje, okrepuje, daje novo moč, prepreči in odstrani zabasnost, poto- laži glavobol, daje pomoč dekletom in ženam v slučaju nepravilnosti, ter vseh dru- gih enakih boleznih.

Ako hočete preprečiti bolečine, imejte vedno priročno TRINERJEVO LINI- MENT in ribljite telo z njim kadar čutite najmanjšo bolelost, bodisi revmatično ali nevralgično. Cena 25 in 50c, po pošti 35 in 60c.

Jos. Triner

Izdelovatelj

1333-39 S. ASHLAND AVENUE

CHICAGO, ILLINOIS

ISTRA.

Narod v Istri gleda preko morja in vidi in čuje ogenj in gromenje topov. Pa to je že izven njegove meje. Kaj se pa godi v notrajnosti dežele in kakšna bo bodočnost, je pa zakrito s svinčeno težkim plaščem. Tržaška "Edinost" je ravnokar hotela nekaj povedati iz Istre; doživela je isto, kakor je usojeno in zapisano: "Bel mrtvaški prt čez tvoje tiskarsko črnilo!" Želeli pa bi, da naši bralci preberejo sledeče vrstice iz zagrebških "Novin":

"Sedaj ko nam hoče stari neprijatelj ugrabiti skoro celo hrvatsko primorje, se čisto piše o hrvatsku Istro in Dalmacijo. Pri tem pa se v časopisju tu in tam opozarja z manjšim navdušenjem na istrsko nego na dalmatinsko hrvatsko. Najbrže in edini vzrok zato bo ta, ker pisci raznih člankov gledajo samo na število Italijanov, katerih je v Istri več nego v Dalmaciji. Pa tudi ta vzrok velja za Istro zelo malo.

Pri zadnjem ljudskem štetju so našli v Istri 403.566 ljudi, 168.143 (43.52%) naj bi jih bilo Hrvatov, 55.134 (14.27%) Slovencev in 147.417 (38.14%) Italijanov. Kakor kaže števila imajo Hrvati sami relativno, skupno s Slovenci pa absolutno večino (57.79%). Pri tem ne smemo pozabiti, da je pri tem štetju več tisoč Hrvatov zapisanih med Italijane.

Skoro nikdar pa ne pazimo na to, kakšno površino zemlje posejduje in obdeluje kak narod. In vendar je to vprašanje za presojanje, kateremu narodu pripada kaka zemlja, vrlo važno, morda celo važnejše nego same suhe statistične številke o številu pripadnikov kakega naroda. Če se pazi na to, pa je narodnostna slika čisto drugačna.

Hrvati in Slovenci posedujejo in stanujejo skoro v celi istrski pokrajini, Italijani so pa po nji raztreseni samo po mestih in nekaterih mestecih kakor majhni otočici po morju. In v teh so tako stisnjeni da jih zunaj mestnih zidov (v doslovnem pomenu besede) navadno ni niti 1%. Zunaj ulice mesta Pazina npr. ni v celi okolici niti ene laške vasice in z zelo redkimi izjemami je tako v okolici Poreča, Motovuna, Rovinja, Pule, Vodnjana in vseh ostalih mest in mestec. Niti za zahodno obalo Istre ne morejo reči Italijani, da je njihova, ker naš kmet sega prav do morja. To pričajo hrvatska sela tik ob morju ali blizu morja kakor Premontura, Funtana (pri morju blizu Poreča) Vrvari itd. Kdor bi na zemljevidu Istre z barvami označil, kje stanuje ta ali ona narodnost, tedaj bi bila cela Istra pokrita s hrvatsko (na severu s slovensko) barvo, in na tej barvi bi kazale Italijane samo majhne pike.

Če se to upošteva, potem je razumljivo, da vsak inteligenten istrski Hrvat najde čisto naravno in razumljivo, da se Istra ne more imenovati drugače nego le hrvatsko ozemlje.

Mi imamo skoro le kmetski, Italijani skoro le meščanski stan. Oni so (Italijani) zbrani v nekaterih po Istri raztresenih mestih in mestecih, mi pa zasagamo celo Istro: na stotine naših vasi, sel in bivališč se vrsti nepretrgoma od Premonturskega rtiča do Buzeta in Zrenja (naprej pa so Slovenci) in od Kastva preko Učke gore prav do mestnih vrat Poreča. Oni pa imajo skoro vse ulice, a mi skoro vsa sela in vso zemljo. To dejstvo je za nas neprecenljive važnosti. Vsled tega in pa z ozirom na to, da imamo tukaj mi Hrvati relativno (s Slovenci tudi absolutno) večino, je Istra in se mora tudi imenovati hrvatska zemlja.

Junaki na Krnu.

(Izvirno poročilo "Slovenec".)

Krn se je oblekel v večerni plašč. Po soparnem dnevu je nastopil hladen večer. Po rebrih in čerch, nad strelskimi jarki in postojankami, našimi in sovražnimi, so se plazile večerne meglice, pomešane z dimom razletelih se šrapnelov in granat. Semtertja so se umikale niže vdol, odevale počasi planine in sedla, zakrivale vasi ob vznožju in se kopičile v dolini nad Sočo, včasih pa so tudi zastajale v posameznih kosmih

in oblačkih ob utrdbah, da je bilo videti, kakor bi se bile zapletle v umeteljno zmedene žične ovire in se ne mogle izmofati.

Dobrodošle so bile prijatelju in sovražniku. Saj v megli ni videti postojank, zato kmalu potihnejo strelji na obeh plateh in utrjenemu moštvu se nudi prilika, da si kolikortoliko brezskrbno odpočije po več napornih dneh in nočeh. Le straž čaka podvojena naloga čuječnosti in napete pozornosti v takem času, zakaj nasprotniku je mogoče, da se neopažen približa v megli nesramno blizu, kamor bi ga ne bilo treba, in ker se ne more gotovo presoditi števila, tudi lahko napravi dosti zmede ali vsaj korenito prežene spanec počitka željnim in potrebnim bojnikom.

Vendar so bile ta večer megle premalo goste, da bi bile povsem zakrile okolico. Večina pogorja je ostala brez odeje in pogosti žarki sovražnikovih žarnic so dokazovali, da neprijatelj čuječ oprezava, kje bi se dalo priti do živega našim postojankam.

Ali slučajno, ali res pogojen, pa premalo sigurno namerjen na naš jarek, je zdajci prišel po zraku izbruh sovražne havvice in se zaril z nepopisnim truščem v zemljo baš med sovražnima jarkoma, ki sta si bila na zadetem mestu ne navadno blizu. Za voz kamenja in šiber je pognala po zraku že v zemlji razletela se krogla, da je bilo videti ob ognju, ki ga je vzbudila eksplozija, kakor bi bil nena doma izpljunil majhen vulkan pogubno vsebino svoje notranjosti.

Stražen je bil učinek tega strela v razlegli se vedno gostejši temi. Našemu jarku, ki je bil nad sovražnim, razven nekaj sipine ni prizadel škode in tudi ni zahteval človeških žrtve. A v sovražnem je napravil gorje, ki mu vsekakor ni bilo nameravano.

Silna razpoka ga je domala porušila, da je bila mahoma razkrita vsa sovražna posadka, na katero se je zdajci usulo jezero železnih drobcev, čer, prahu, kamenja, pogube, — stotere smrti, režeče se v hipni strelavi svetlobi.

Obupni kliči so se razlegli po rebri. Kar sovražnikov ni bilo ubitih na mestu, je bilo grozovito razmesarjenih ali podsutih v sipinah lastnega jarka. Obupno so klicali neščečniki pomoči. A kdo naj jim pomaga?

Rojaki so jim bili dosti preniko ali drugače preoddaljeni po drugih jarkih, da bi jim prišli na pomoč; tudi ako bi jim hoteli pomagati, skoro ni bilo mogoče, zakaj morali bi do njih preko nezavarovanih reber in to bi pomenilo spričo čuječnosti naših gotovo pogubo.

A kakor da bi jih hotel pregnati še ostali pogum, je zarjul po zraku drug razstrel in se zaril v zemljo ne daleč od prvega. Res da se le-ta ni razpočil, vendar je jasno pokazal nevarnost ozemlja in prepričal, da se noben Italijan ni prikazal iz sosednih jarkov in kritij.

V srce segajoče stokanje je bilo našim na ušesa. Vmes so se glasili kliči: "O mamma mia, povera mia moglie! Povera piccina, non li vedero piu!" Kdor je razumel, je prevzele. Stisnilo ga je pri sreči usmiljenja, dočim je skoro vse navdajalo zadovoljstvo, da tega, uprav tega poloma niso zakrivali oni, ne hoté, ne nehoté.

"O Madonna, Christo Dio, misericordia!" je zarjul v bolečinah sovražni ranjenec, kateremu se je zaril debel oster kamen v drobovje. Naši so se spogledali.

"Naj se pes obesi," je zagodrnjal Klinarjev Janez iz Gorenjega, "hunevet naj bom, če morem meni nič tebi nič poslušati to tarjanje še nadalje! Gospod kadet," je pristavil glasneje, "prosim pokorno, pustite me tja!"

"Kam?"

"Dol k onim; pogledal bi rad, če se more kaj storiti zanje."

"Kaj hočeš storiti, obvez nimaš, sovražnik strelja, in pomisli, Italijani so, o katerih si se zaklinjal, da ne pustiš živega nobenega, ki ti pride v roke."

Tako je ugovarjal kadet in Janez se je popraskal za ušesi, da se mu je privdigovala kapa.

"Res je, ali..."

"Misericordia! Ajuto!" je pristavilo slabotno klicanje na uho našim.

"Žganja imam, prosim gospod kadet."

"Pojdi, če hočeš!"

"Gospod kadet, ali tudi jaz?"

"Bogme, pojdi, če je te volja."

"Jaz grem tudi, komandant! Jaz tudi!" so se jeli oglašati drug za drugim.

"Kdor hoče, ali pazljivo! In čim prej nazaj! Jaz telefoniram v tem po oddelek strežnikov."

Telefon je zabrnul, kadet je ostal sam v jarku, vsa njegova četa pa se je splazila k vzdihujočem sovražniku.

Kakor v svarilo je zopet zarjul v daljavi strel, a našim ni bilo do njega. Neoplašeni so se plazili do posulega se jarka. Daleč proč je udarila krogla.

Prvi se je pripeljal do siromakov Klinarjev Janez. Naletel je na sovražnega četnika. Do trebuh je bil podsut, na levem pleči mu je zevala široka rana. A Bog zna, kaj so morali siromaku doma natvezati o grozovitosti naših vojakov; menda se je bal, da ne bi mu porezal ušes in nosa. Ko je spoznal našega vojaka, je z zdravro roko mahoma nastavljal si na senice revolver in se hotel ustreliti.

"Poveri noi; ci maltratterà! — O siromaki, mesarili nas bodo!"

je zavajal.

"Kaj se ti sanja?" ga je ozmerjal zato kar po slovensko. "Ali mi misliš, da smo rablji? Na, pij!"

In pritisnil mu je čutaro k ustom. To je pa zopet Italijan dobro razumel tudi po slovensko. In debelo je požrl, hkrati gledal debelo in začuden nepričakovane Samarijana, ki ne samo, da mu ne misli odrezati nosa in ušes, temveč mu nudi še tečila. Ta stvar je pa nekoliko drugačna, kakor so pravili v kasarni doma v Italiji.

"Grazzie, mille grazie, signore benedetto!" se je zahvaljeval Lah in iskal Janezeve roke, da bi jo poljubil.

"Že prav, že prav, le miruj, da te odkopljem, ne da bi te belelo preveč," se je branil fant, svetil si s žepno žarnico in pridno odstranjeval gramoz z lopatice, da mu je pot lil curkoma po licih.

Tudi njegovi tovariši v tem ni so pasli lenobe. Vsi so že izpraznili čutare, da so poživali stokajoče ranjenec, sedaj so jih obvezovali za silo in s čimer so baš mogli in je bilo pri rokah. Kar je bilo mrtvih, so položili skupaj. Naj jih pobere pozneje njihovi rojaki, ako si bodo upali do njih in ako jih najdejo.

Ranjenec pa so počasi spravili kvišku v svoj jarek. Tam so jim napravili kolikor mogoče udobno počivališče, dokler ne pridejo po nje sanitetni nosilec. Počasi je napredovalo to delo in dani so se je že, ko so odpravili navzgor poslednjega siromaka.

Samo njih četnik je bil podsut skoro popolnoma, razven tega je bil ranjen na glavi. Ker se ni genil, so ga imeli za mrtvega in pustili so ga.

Treba je bilo gledati, da pridejo na varno, zakaj prihajalo je svetleje in Italijani, ki se niso menili, da so naši na njihovih rojakih obavili človekoljubno delo krščanskega usmiljenja, so že jeli pošiljati jutranje kovinaste pozdrave.

A baš preden se je odplazil poslednji, se je zgenil podsuti oficir in slabotno vzdignil:

"Acqua! — Vode!"

V dveh skokih je bil naš planinec v svojem jarku in z dvema drugima tovarišema se je zagnal nizdol, da bi odkopali nesrečnika, ko so ga v naglici poživali z vodo.

Kakor besni so jeli streljati Italijani na gručo, katero so opazili. Nič prijetno ni bilo pri sreči našim junakom, vendar se niso dali motiti. Kolikor možno prikriti so izkopali četnika, ki se je izkopen okrepil še bolj in se skoro zavedel popolnoma.

Vendar si ga sedaj niso upali spraviti v svoj jarek. Zgradili so mu torej v naglici kritje in se umaknili skokoma v svoj jarek. Dosegli so ga srečno, vzeli v roke puške in — kakor bi bili počivali vso noč, so vršili krvavo domovinsko dolžnost...

Zajuterk pa so bratski delili s svojimi ranjenimi ujetniki, katerim so pomoči nesebično in junjski rešili življenje.

A sovražno streljanje ni trajalo dolgo. Nebo samo se je usmiliло trpinov brez počitka, ranjenec brez zdravniške pomoči, mrtvecev brez groba in osamelega oficirja v podrtem jarku in odelo vse pogorje krnsko z gosto meglo.

Četa nosilcev, ki se je napotila še pomoči k postojanki, h kateri jo je zval telefon, je mogla ob izku-

šenem vodstvu domačinov brez nezgode dospeti do našega jarka.

Z zdravnikom na čelu so dovršili delo ljubezni, ki ne dela razlike med prijateljem in sovražnikom. In ko so pridružili ostalim težko ranjenega oficirja, čegar duhoviti obraz je z začudenjem zrl negovanje in skrb, s katero so naši obdali svoje sovražnike, tedaj se ni mogel vzdržati več. Sklonil se je kvišku na nosilnici, dvignil desnico kot v potrdila in dejal slaboten:

"Voi che foste barbari! O benedetti simili barbari! Dio ve ne rendera merito! — In vi da bi bili barbari? Blagost takim barbarom! Bog vam bude štel dobroto v zasluženje!"

Kakor bi bil porabil ta vzklik poslednjo moč, je omahnil nazaj in šepetal slaboten:

"Dio ve ne rendera merito! Ero i voi!"

In šepetaje se je onesvestil.

Krdelo z nosilnicami se je napotilo nizdol. Na čelu je nosil vojak bandero, razvito belo bandero z jasnimi rdečim križem, znamenjem usmiljenja, znamenjem, svetim napadalcem in branilecem v najhujšem vojnem metežu...

Dosti globoko v dol so že bili dospeli. Preko sedel je potegnil rahel vetrič in podil pred seboj meglo, ki se je izgubljala s planin, odevajoča gosto le še vrhove.

Skoro se je razpodila in prisijalo je solnce. Zlati žarki so se uprli v belo bandero z rdečim križem, ki se je zmagovit blestel proti sovražniku.

Važ zaporednih streljev je nameril krivopriščni Lah nanj ter na gručo pod njegovo zaščito. Škode ni napravil, vzbudil je le ogorčenje svojih rojakov.

"Eroi, voi, e noi barbari," je šepetal laški oficir v deliriju in mrzlično so mu trepetala ustna, ko je poravljaval:

Mi barbari, a vi junaki!"

Ali te ni sram, verolomni Lah, ko streljaš na križ, dočim negujejo pod njegovo zaščito tvoje rojake naši — junaki? Ali te nič ne boli obsodba tvojega rodnega brata, ki je umirajoč deležen dobrot nasprotnika, strašnega v boju, velikega v sočutju in usmiljenju?

Vsem Slovincem in Hrvatom priporočam mojo gostilno

"Hotel Flajnik",
3329 Penn Avenue,

v kateri točim vedno sveže

PIVO, ŽGANJE, VINO IN RAZNOVRSTNE DRUGE PIJACE.

Priporočam se cenjenemu občinstvu v najobilnejši obisk.

Vsi znanci in neznaneci

vedno dobrodošli!

NA SVIDENJE!

GEO. FLAJNIK, LASTNIK,
3329 Penna Ave. — Pittsburg, Pa.

"Čas",

edini slovenski mesečnik, kateri izhaja na 36 straneh vsak mesec in velja za vse leto samo en dolar. Posamezne številke 25c. Kdor želi kaj koristnega, zabavnega, podučnega, česar se ne najde v nobenem drugem listu niti knjigi, naj se naroči nemudoma.

Naslov: "Čas", 2711 S. Millard Ave., Chicago, Ill.

MAL POŠLJIMO DAR SVOJIM DRAGIM NA ALTAR.

Pošiljamo denar v staro domo vino. V stari domovini izplača denar c. kr. pošta. Vse naše po slovanje je jamčeno.

5 kron pošljemo za...\$0.80
50 kron pošljemo za...\$8.00

100
KRON
ZA
\$16.00

Pošiljajte in pisma naslovite na:

AMERIKANSKI SLOVENEK,
Joliet, Illinois.

Denar naložen pri nas je varno shranjen.

Priporočamo se Slovincem, da ulagajo denar pri nas bodisi na čekovni ali obrestni račun in jim zagotovimo vselej kulantno postrežbo.



Plačujemo po 3% obresti na denar uložen na obrestni račun.

Mi podpiramo Slovence in se torej tudi priporočamo njihovi naklonjenosti. Pri nas lahko nalagate denar če želite v Jolietu ali pa v katerem drugem kraju Zdr. držav. Dva člana K. S. K. Jednote sta naša dolgoletna uslužbenca: g. Jos. Dunda, predsednik nadzornega odbora K. S. K. J. in g. Jos. F. Skrinar.

Naša banka je pod nadzorstvom vlade Združenih držav.

Pošiljamo denar v staro domovino zanesljivo in po najnižjem kursu. Oddajamo v najem varnostne škrinice po \$3.00 na leto za shranjenje vrednostnih papirjev in listin, kjer so vedno varne pred ognjem in tatvino. Izdajamo menjice na vse kraje.

Posloppje, v katerem so naši uradi je lastnina te banke. Naša banka je depozitni urad za mesto Joliet, za okraj Will, za državo Illinois in za vlado Združenih držav.

The Joliet National Bank
JOLIET, ILLINOIS
Kapital \$150,000. Rezervni sklad \$300,000.

"NASLOV"

V slučaju da bi katerikoli čitatelj po raznih državah kadarkoli potreboval kaj za nakup pohištva (bišne oprave) kakor: pečij, postelje, omare, preproge itd. ali vse kar k temu spada, naj se obrne za cene in pojasnila na sledeči naslov:

A. GRDINA, 6127 St. Clair Ave., Cleveland, O.

Blago pošiljam v zadovoljnost odjemalcev; to jamčim s svojim poštenjem. Ker trgujem že nad 11 let, imam že dovolj skušnje in upam da marsikomu točno postrežem in mu prihranim kak dolarček.

Z odličnim spoštovanjem se priporočam
ANTON GRDINA, trgovec in pogrebnik.

Pozor krajevna društva K. S. K. J.

Kadar potrebujete nova društvena pravila, pisma ali koverta, vstopnice za razne veselice ali druge tiskovine, obrnite se tudi na:

Narodno Tiskarno
2146-2150 BLUE ISLAND AVE. CHICAGO, ILLINOIS

Ta vam bode izvršila vse tiskovine v najboljši zadovoljnosti glede cene in hitrega dela. Pri nas je vse osobje unajsko. Imamo tudi Slovence zaposlene. — Osobito vam priporočamo zelo priprave in prikladne "Vplafine knjižice" za člane, ali članice, katere rabijo tajniki ali blagajniki pri mesečnih sejah. Te knjižice so sestavljene zelo praktično za vsako društvo. Imajo posebno razdelbo vplačevanj in potrdila za 10 ali 20 let. Razdelba assementov je urejena na posebni tabelici in na podlagi "National Fraternal Congress Rate". Knjižice so tiskane ali narejene v malem šepnem formatu in so trdo vezane. Pišite po vzorec, kojega vam dopokljemo takoj brezplačno.

Opomba: V naši tiskarni se tiska "Glasilo K. S. K. Jednote."

Martin Nemanich

slovenska gostilna in restavracija

Rojaki Slovenci vedno dobrodošli!

Zaloga in prodaja pristnega

domačega vina.

Telefon: Canal 80

1900 W. 22nd St.

Chicago, Ill.

JOSIP PERKO
SLOVENSKA GOSTILNA

2236 S. Wood Str.

Chicago, Illinois

Telefon: Canal 298

Se priporoča rojakom Slovincem za obilen poset. "Dobra postrežba in dobra pijača", to je moje goalo.

DOMAČA NARAVNA OHIJSKA VINA
kakor DELAWARE, CATAWBA in CONKORD

prodaja

JOSIP SVETE
1780-82 E. 28th St., Lorain, Ohio

CONCORD RDEČE VINO
60c. galona.

CATAWBA BELO VINO
80c. galona

Te cene veljajo od 25 galonov naprej, pri manjih naročilih cene po dogovoru. Pri teh cenah je vojni davek že vračunan.

—Vina so popolnoma naravna, kar jamčim.—
Naročilu je treba pridejati denar ali Money Order.

K. S. K.**Jednota**

Ustanovljena v Jolietu, Ill. dne 2. aprila 1894. Inkorporirana v Jolietu, državi Illinois, dne 12. januarja, 1898.

GLAVNI URAD: JOLIET, ILL.
Telefon 1048

Od ustanovitve do 31. avgusta 1915. skupna izplačana podpora \$1,081.666.43.

GLAVNI URAĐNIKI:

Predsednik: Paul Schneller, 1951 W. 22nd Place, Chicago, Ill.
I. Podpredsednik: Joseph Sitar, 805 N. Chicago St., Joliet, Ill.
II. Podpredsednik: Anton Grdina, 6127 St. Clair Ave., Cleveland, O.
Glavni tajnik: Josip Zalar, 1004 N. Chicago St., Joliet, Ill.
Pomožni tajnik: Josip Rema, 2327 Putnam Ave., Brooklyn, N. Y.
Glavni blagajnik: John Grahek, 1012 Broadway, Joliet, Ill.
Duhovni vodja: Rev. Jak. Černe, 820 New Jersey Av., Sheboygan, Wis.
Pooblaščenec: Martin Muhič, box 537, Forest City, Pa.
Vrhovni zdravnik: Dr. Martin Ivec, 900 N. Chicago St., Joliet, Ill.

NADZORNIKI:

Josip Dunda, 704 Raynor Ave., Joliet, Ill.
Geo. Thomas, 904 East B. St., Pueblo, Colo.
John Povsha, 311 — 3. Ave., Hibbing, Minn.
Frank Petkovšek, 720 Market St., Waukegan, Ill.
Frank Francič, 318 Pierce St., Milwaukee, Wis.

POROTNI ODBOR:

Mihail Kraker, 614 E. 3. St., Anaconda, Mont.
Geo. Flajnik, 3329 Penn. Ave., Pittsburgh, Pa.
Anton Gregorich, 2027 W. 23. St., Chicago, Ill.

PRAVNI ODBOR:

Joseph Russ, 6712 Bonna ave. N. E. Cleveland, Ohio.
Frank Svete, 1428 So. Sheridan Rd., Waukegan, Ill.
Frank Plemel, Rock Springs, Wyo.

UREDNIK "GLASILO K. S. K. JEDNOTE":

Ivan Zupan, 1951 W. 22nd Place, Chicago, Ill.
Telefon: Canal 2487.

Vsa pisma in denarne zadeve, tikajoče se Jednote naj se pošiljajo na glavnega tajnika: JOSIP ZALAR, 1004 N. Chicago St., Joliet, Ill. dopise, društvene vesti, razna naznanila, oglase in naročnino pa na: "GLASILO K. S. K. JEDNOTE," 1951 W. 22nd Pl., Chicago, Ill.

URADNO NAZNANILO.

IZ URADA GLAVNEGA TAJNIKA K. S. K. JEDNOTE.

PRISTOPILO ČLANI.

K dr. sv. Roka 132, Frontenac, Kans., 21084 Jartz Alojz 16, 500 — 21085 Wallner Rudolf 17, 500. spr. 12. sept. 1915.
K dr. sv. Jožefa 12, Forest City, Pa., 21086 Jager Anton 35, 1000. spr. 12. sept. 1915.
K dr. sv. Cirila in Metoda 45, E. Helena, Mont., 21087 Kambič Ivan 44, 500. spr. 18. sept. 1915.
K dr. sv. Jožefa 56, Leadville, Colo., 21088 Štefanič Martin 16, 1000. spr. 14. sept. 1915.
K dr. sv. Jan. Krst. 60, Wenona, Ill., 21089 Oražen Karol 16, 1000. spr. 10. sept. 1915.
K dr. sv. Jurija 64, Etna, Pa., 21090 Kaurič Jurij 21, 1000. — 21091 Kaurič Stefan, 22, 1000. — 21092 Mihalič Nikolaj 37, 250. spr. 20. sept. 1915.
K dr. Vit. sv. Martina 75, La Salle, Ill., 21093 Woodshank Josip 34, 500. spr. 19. sept. 1915.
K dr. sv. Cir. in Metoda 90, So. Omaha, Neb., 21094 Urek Ivan 23, 1000. — 21095 Urek Josip 20, 1000. spr. 19. sept. 1915.
K dr. sv. Jožefa 112, Ely, Minn., 21096 Peteh Matija 33, 500. spr. 19. sept. 1915.
K dr. sv. Jurija 142, Lansford, Pa., 21097 Zrinski Jurij 26, 1000. — 21098 Janega Viktor 17, 500. — spr. 15. sept. 1915.
K dr. sv. Jožefa 7, Pueblo, Colo., 21099 Kogovšek Karol 25, 1000. — 21100 Miketič Jožef 40, 1000. spr. 19. sept. 1915.
K dr. sv. Jožefa 57, Brooklyn, N. Y., 21101 Perc Viktorin Fr., 32, 500. spr. 15. sept. 1915.
K dr. sv. Jožefa 146, Cleveland, Ohio, 21102 Zabukovec Franc, 20, 500. — 21103 Kužnik Ivan 35, 1000. spr. 18. sept. 1915.
K dr. sv. Petra in Pavla 118, Little Falls, N. Y., 21105 Petkovšek Franc, 25, 500. spr. 23. sept. 1915.
K dr. sv. Jožefa 43, Anaconda, Mont., 21104 Laš Franc 30, 1000. spr. 21. sept. 1915.
K dr. Jezus D. Pastir 49, Pittsburgh, Pa., 21106 Cadonič Ivan 23, 1000. spr. 26. sept. 1915.
K dr. Mar. Rož. Vena 131, Aurora, Minn., 21107 Prpič Mihail 30, 1000. — 21108 Prpič Anton, 36, 1000. spr. 27. sept. 1915.
K dr. sv. Jožefa 148, Bridgeport, Conn., 21109 Szoboscan Štefan 28, 500. — 21110 Sovar Vincenc 26, 500. — 21111 Cipot Anton 26, 1000. spr. 19. sept. 1915.

PRISTOPILE ČLANICE.

K dr. sv. Martina 126, Mineral, Kans., 7497 Sedej Franciška 29, 1000. spr. 12. sept. 1915.
K dr. sv. Ane 120, Forest City, Pa., 7498 Svete Marija 21, 1000. spr. 19. sept. 1915.
K dr. Mar. Sed. Žalosti 50, Allegheny, Pa., 7499 Cestnik Mary 19, 500. spr. 12. sept. 1915.
K dr. sv. Jožefa 16, Virginia, Minn., 7500 Babič Marija 23, 500. — 7501 Skubic Ana 34, 1000. spr. 20. sept. 1915.
K dr. sv. Jožefa 53, Waukegan, Ill., 7502 Kržiš Marija 26, 1000. — 7503 Kranjec Ana 23, 1000. spr. 1. okt. 1915.
K dr. sv. Ime Marije 133, Ironwood, Mich., 7504 Bratelj Marija 28, 1000. — 7505 Medarič Katarina 36, 1000. spr. 20. sept. 1915.
K dr. sv. Cir. in Metoda 135, Gilbert, Minn., 7506 Čampa Brigita 26, 1000. spr. 31. avg. 1915.
K dr. sv. Jožefa 148, Bridgeport, Conn., 7507 Szoboscan Ana 21, 500. — 7508 Zadravec Ana 40, 500. spr. 19. sept. 1915.
K dr. Mar. Sed. Žalosti 81, Pittsburgh, Pa., 7509 Adlesič Barbara 17, 1000. — 7510 Šetina Josipina 20, 1000. spr. 26. sept. 1915.
K društvu Kraljica Majnika 157, Sheboygan, Wis., 7511 Dovgan Franca 26, 500. — 7512 Starič Jožefa 26, 500. — sprejete 10. septembra 1915.

SUSPENDOVANI ČLANI ZOPET SPREJETI.

K dr. Frid. Baraga 93, Chisholm, Minn., 20797 Tomazetič Josip 21, 1000. — 14010 Martinčič Jožef 32, 1000. 12. sept. 1915.
K dr. Mar. Zdr. Bolnikov 94, Sublet, Wyo., 20427 Zajec Ivan 44, 100. 12. sept. 1915.

K dr. sv. Alojzija 95, Broughton, Pa., 18978 Gišek Josip 22, 1000. 12. sept. 1915.
K dr. sv. Barbare 96, Kaylor, Pa., 20141 Perkovič Matija 34, 500. 15. sept. 1915.
K dr. sv. Barbare 24, Blockton, Ala., 3388 Šuštaršič Matija 24, 1000. 19. sept. 1915.
K dr. sv. Franciška Sal. 29, Joliet, Ill., 17142 Horvat Anton, 19, 1000. 25. sept. 1915.
K dr. sv. Petra 30, Calumet, Mich., 7578 Sečen Ivan 19, 1000. 26. sept. 1915.
K dr. sv. Srca Jezusovega 54, Chisholm, Minn., 16977 Samsa Ivan 24, 1000. 26. sept. 1915.
K dr. sv. Petra 30, Calumet, Mich., 1645 Madronič Pavel 32, 1000. 28. sept. 1915.

SUSPENDOVANE ČLANICE ZOPET SPREJETE.

K dr. sv. Barbare 96, Kaylor, Pa., 6214 Perkovič Marija 34, 500. 15. sept. 1915.
K dr. sv. Ime Marije 133, Ironwood, Mich., 4356 Stefnek Ana 20, 1000. 20. sept. 1915.
K dr. sv. Jeronima 153, Canonsburg, Pa., 6109 Kirn Karolina 17, 500. 5. sept. 1915.
K dr. sv. Petra 30, Calumet, Mich., 1234 Madronič Marta 26, 500. 28. sept. 1915.

PRESTOPILI ČLANI.

Od dr. sv. Jožefa 21, Federal, Pa., k dr. sv. Alojzija 95, Broughton, Pa., 1230 Brodar Jernej 28, 500. 21. sept. 1915.
Od dr. sv. Jožefa 53, Waukegan, Ill., k dr. sv. Družine 136, Wilard, Wis., 6945 Kutzler Ivan 24, 1000. 5. sept. 1915.
Od dr. sv. Jožefa 58, Haser, Pa., k dr. sv. Alojzija 95, Broughton, Pa., 6693 Kokelj Matija 27, 1000. 12. sept. 1915.
Od dr. sv. Ant. Pad. 87, Joliet, Ill., k dr. Mar. Sed. Žalosti 84, Trimountain, Mich., 20409 Judnič Jakob 17, 1000. 19. sept. 1915.
Od dr. sv. Roka 113 Denver, Colo., k dr. sv. Marije Device 33, Pittsburgh, Pa., 18638 Balkovec Josip 20, 1000. 5. sept. 1915.
Od dr. sv. Treh Kraljev 98, Rockdale, Ill., k dr. sv. Ant. Pad. 72, Ely, Minn., 19744 Jakše Alojz 23, 1000. 25. sept. 1915.

PRESTOPILE ČLANICE.

Od dr. sv. Vida 25 Cleveland, O., k dr. Mar. Čist. Spoč. 85 Lorain, Ohio, 3769 Malavaiš Franciška 18, 1000. 11. sept. 1915.
Od dr. sv. Jožefa 58 Haser, Pa., k dr. sv. Alojzija 95, Broughton, Pa., 2870 Kokelj Marija 18, 500. 12. sept. 1915.
Od r. Mar. Pom. 129, So. Omaha, Neb., k dr. sv. Cir. in Metoda 90, So. Omaha, Neb., 3721 Medič Terezija 29, 1000. — 4029 Krašovec Marija 33, 1000. 19. sept. 1915.

SUSPENDOVANI ČLANI.

Od dr. sv. Jožefa 2, Joliet, Ill., 11503 Simunič Josip 22, 1000. 20. sept. 1915.
Od dr. sv. Jan. Krst. 13, Biwabik, Minn., 951 Stariha Ivan 21, 1000. 19. sept. 1915.
Od dr. sv. Jožefa 21, Federal, Pa., 6739 Markovič Josip 18, 1000. — 1290 Šinkus Anton 33, 1000. 12. sept. 1915.
Od dr. sv. Petra 30, Calumet, Mich., 8930 Simonič Josip V. 31, 1000. — 1645 Madronič Pavel 32, 1000. — 5944 Simonič Josip 38, 1000. 19. sept. 1915.
Od dr. Vit. sv. Florijana 44, So. Chicago, Ill., 20543 Telič Franc 25, 1000. — 17614 Mohar Franc 42, 1000. 13. sept. 1915.
Od dr. sv. Jožefa 56, Leadville, Colo., 17317 Perhaj Anton 38, 1000. 14. sept. 1915.
Od dr. sv. Jan. Evang. 65, Milwaukee, Wis., 9148 Švigel Alojz 19, 500. — 19840 Fashun Vincent 29, 1000. — 7078 Brinovec Ivan 34, 1000. 19. sept. 1915.
Od dr. sv. Barbare 68, Irwin, Pa., 5802 Ferbežar Josip 27, 1000. 18. sept. 1915.
Od dr. sv. Mar. Sed. Žalosti 50 Allegheny, Pa., 18270 Hodnik Anton 23, 500. 12. sept. 1915.
Od dr. sv. Alojzija 95, Broughton, Pa., 17910 Vrček Ivan 33, 1000. 12. sept. 1915.
Od dr. sv. Jožefa 112 Ely, Minn., 19804 Skul Anton 16, 1000. 21. sept. 1915.
Od dr. sv. Roka 132, Frontenac, Kans., 18663 Zamiska Franc 18, 1000. 12. sept. 1915.
Od dr. sv. Jeronima 153, Canonsburg, Pa., 20276 Udovič Ivan 34, 500. 5. sept. 1915.
Od dr. sv. Jožefa 7, Pueblo, Colo., 15331 Gačnik Raymond 17, 1000. — 7232 Pertek Franc 39, 1000. 21. sept. 1915.
Od dr. sv. Vida 25, Cleveland, Ohio, 6620 Krašovec Pavel 28, 1000. — 5460 Bajt Ivan 29, 500. — 6874 Odčkin Ivan 32, 500. 23. sept. 1915.
Od dr. Vit. sv. Mihaela 61, Youngstown, Ohio, 19391 Nemanič Matija 20, 1000. 24. sept. 1915.
Od dr. sv. Jakoba 124, Gary, Ind., 17033 Haraminčič Ivan 18, 1000. 19. sept. 1915.
Od dr. sv. Cir. in Metoda 59, Eveleth, Minn., 16291 Kastelic Franc 26, 1000. 22. sept. 1915.
Od dr. sv. Jan. Krst. 14, Butte, Mont., 19465 Arko Silvester 41, 1000. 23. sept. 1915.

SUSPENDOVANE ČLANICE.

Od dr. sv. Jožefa 21, Federal, Pa., 902 Šinkus Marija 34, 500. 12. sept. 1915.
Od dr. sv. Petra 30, Calumet, Mich., 1224 Madronič Marija 26, 500. 19. sept. 1915.
Od dr. sv. Alojzija 95, Broughton, Pa., 5978 Vrček Rozalija 25, 500. 12. sept. 1915.
Od dr. Mar. Pomagaj 119, Rockdale, Ill., 5842 Kovačič Lucija 16, 1000. — 5412 Simonič Roza 18, 1000. 21. sept. 1915.
Od dr. sv. Jožefa 7, Pueblo, oClo., 439 Plut Johana 35, 1000. — 2251 Pertek Franciška 33, 500. 21. sept. 1915.
Od dr. sv. Vida 25, Cleveland, O., 4381, Bajt Mary 34, 500. 23. sept. 1915.
Od dr. sv. Ane 134, Ind'polis, Ind., 5375 Gregore Ana 42, 500. 22. sept. 1915.

IZLOČENI ČLAN.

Od dr. sv. Jožefa 41, Pittsburgh, Pa., 18778 Krstič Simon 29, 1000. 22. sept. 1915.

IZLOČENE ČLANICE.

Od dr. sv. Roka 10, Clinton, Iowa, 6245 Tome Barbara 23, 500. 17. sept. 1915.
Od dr. sv. Jožefa 41, Pittsburgh, Pa., 5502 Krstič Marija 26, 500. 22. sept. 1915.

ZVIŠAL ZAVAROVALNINO \$500 NA \$1000.

Od dr. Mar. Sed. Žalosti 50, Allegheny, Pa., 12370 Čestnik Alojz 27, zviš. 12. sept. 1915.

ČLANICA ZNIZALA ZAVAROVALNINO \$500 NA \$250.

Pri dr. Mar. Pomagaj 78, Chicago, Ill., 5530 Čepak Ana 28, zniž. 19. sept. 1915.

JOSEPH ZALAR, gl. tajnik, K. S. K. J.

Kaj je postava?

(Prevod iz angleščine.)

Jaz sem postava.
Jaz hodim po naravni in božji poti.

Iz mene izhaja red in sloga.
V svoji roki držim tri darila: zdravje, srečo in napredek.
Kdor meni ne sledi, ta postane žrtev boleznim, žalosti in bede.
Nevedneži se me bojijo; ogibajo se mojega obličja in trepetajo, kadar zaslišijo moj glas. Pametni ljudje me pa ljubijo in vedno iščejo, kajti jaz sem njih zaželjena ljubimka.

Nespametneži me hočejo odpraviti, to se pa ni še nobenemu človeku na zemlji posrečilo.

Jaz sem bolj čista kot najbolj čisti. Jaz sem močnejša od najbolj močnih. Stara sem kakor sam Bog. Jaz nikdar ne spim, ali počivam. Nikdar ne zmotim. Jaz sem natančna, kakor matematika; te pa sem kot poezija in sladka kot godba.

Brez mene bi ne bilo umetnosti, ne harmonije v javnem življenju in ne vladinega življenja.

Jaz sem božja skrivnost, ker sem strah greha.

Jaz sem večna pot in izven mene ni druge prave poti. Brez mene korakajo ljudje v labirint smrti.

Kjer sem jaz, so nebesa, kjer pa mene ni, — je pekel.

Pri možkih sem uspeh, pri ženskah pa ljubezen.

Jaz sem vsepovsod; v vsakem valčku brezmejnega vodovja, v možganih, pri mladini, pri bolni v gozdu, v zdravju, pri zaljubljenih, v človeškem telesu, v ozvezdju in v nevihti.

Jaz šumim, plešem, gorim, zmružujem, a ne vedno matematično, kajti jaz sem bolj zamotana kakor gordonski voz, bolj natančna kakor glasbena struna.

Oni, ki živijo z menoj, živijo v miru.

Oni, ki me poljubljajo, me ljubijo.

Oni, ki sledijo meni, bodo dospeli enkrat k Bogu, kajti jaz sem postava.

Iz Litije.

Ob sijajni Savi, v lepi dolinici, med gozdatimi griči in plodnimi poljanami, miruje ljubkokočetna Litija.

Ali tudi ta mirni, idilski kotiček čuti mogočno valovanje in bučanje svetovnega viharja, akoprav le v ublaženih sunkih. Tudi sem kaj slišimo grmenje topov; tukaj in v okolici je mnogo italijanskih in nekaj poljskih pribežnikov; mimo trga drdrazo vojaški vlaki; semkaj dohajajo oddelki naših ranjenih ali obolelih vojakov bodisi v toplice, bodisi zopet nazaj v bojno vrsto.

Naš rekonvalescenčni dom Rdečega križa neguje ranjence in bolnike v treh oddelkih. Prvi domujejo v šoli, sredi bujnih vrtov in sadnjakov, drugi stanujejo v Sokolskem domu in tretji na graščini grofinje De Gas'uet-James v Ponovičah. Za vse tri oddelke je 170 postelj. Poleg Slovencev je največ Čehov, Hrvatov in Italijanov, manj pa Nemcev, Madžarov, Romunov, Poljakov in Malorusov.

Najzanimiveje je v šoli. Ondi, kjer je sedela pred vojno doba "radouka" mladina, tam stoji sedaj mehko postlane čedne postelje, posojene od prijaznih podpornikov. Na nizkih kljukah, kjer so prej pestre pisani klobučki in plaščki, tam vise zdaj vojaške monture. Ostale pa so črne šolske table. Na njih smo brali napise priprostitih pisateljev, na primer: "Vse brate junake, ki prihajajo z italijanskega bojišča, z veseljem pozdravljamo v naši bolnišnici, — Kranjski fantie." (Podpisi.)

"Srčna zahvala. — Podpisani vsi v dolžnosti tem potem izrekamo najtoplejšo zahvalo velečenemu gospodu doktorju in velečastitim damam, ki so se trudile za nas." (Podpisi Slovencev, Hrvatov in Madžarov.)

Korajzen filozof poje: Cvetlice na vrtu eveto, mislim, da sreče vence plete; kdorkoli na svetu živi, vsak srečen biti želi.

Drug pesnik opeva boje ob Soči prav originalno (v pismu) tako-le: Zdej so začeli topovi grmeti in šrapneli nad nami leteti, da bi bilo je strah in groza.

Ali mi Slovenci pa kar počas, da Talijana vidimo pravi čas.

Komi Talijana zagledamo, brz bajonete naperimo.

Talijane kar na bajonet!

In v Sočo nazaj jih spet!

Res je Soča se jezila,

Italijane proč nosila.

Talijanski oficirji se milo jokajo,

pa nam polente ponujajo.

Mi Slovenci pa polente ne!

Slovenec je rajši komis,

zato je hud kakor ris!

Zjutraj na vse zgodaj nas bude kurji tenorji in kmalu nam prinese strežnice kruha in kave, bele ali črne. Po zajtrku fantje pišejo ali bero, ali dominajo, španajo, kartajo — za vžgalice. Ob desetih pride zdravnik opravljat svoj človekoljubni posel. Ob poldvanajstih je obed, ob pol štirih južna in ob pol šestih večerja. Hrana je obilna in prav dobra.

Po kosilu gredo krepkejši ranjenci z nadzorovalnimi šaržami na kratek izprehod v slikovito okolico. Nekaj časa nas je spremljal prijazen kužek, veselo skakal od vojakov do vojakov in se milil in dobrikal. Ime mu je bilo Pazi. Pred kratkem pa je odvedel nekdo našega zvestega spremljevalca.

Kdaj bi si mislil, da bom videl v Litiji sovražno orožje! Najprvo sem videl srbsko in črnogorsko puško, plen slovenskega poročnika. Črnogorska je težja in daljša, obe pa sta težje od naše. Jermena se mi zdita prekratka.

Potem sem videl rusko orožje, ki ga je vzel nadporočnik H. za spomin sabo. Tu so bili trije prazni, sivi šrapneli, podobni vrčem za pivo; le en kos je bil grdo odtrgan in ozoben, da bi odbril glavo kakor britev. Videl sem glavni del ruske strojne puške in platneni pas za naboje (navadne puške) s šestimi magacini, v vsakem po pet patronov, kakor pri naših. Magacini so mnogo manjši, nižji nego naši.

Najbolj pa sta me zanimali kosački sulici, dolgi po tri metre 25 cm, in vendar tako lahki, da ji moreš prav lahko sukati z eno roko. Ena ima leseno kopjišče, druga kovinasto. Osti sta čudno kratki, po 14 in 11 cm, trorezn, ne ostro brušeni, tako da sta delali gotovo hude, raztrgane rane. Na gorenjem koncu in na osteh se pozna rdečerjav povlak. Človeška kri!

Med drugimi trofejami sem videl pisane naramnice ruskih vojakov. Na eni strani so sivozelene, na drugi jarkordee; ena je od 44. polka, drugi dve sta od 182. Številke so od rumene paste. Blagodejno so vplivale fine ruske cigare iz Rige; bile so elegantno opasane z zlatordečim papirnatim trakom kakor naše dražje sorte.

Življenje je tukaj jako prijetno. Vse je prijazno, pokrajina in prebivalci. Ni čuda, da odhajajo vojski s solznimi očmi od tod. Kdor se ne čuti v tem mirnem zavetju kmalu čisto domačega, ta mora biti mirkuea posebno kosmate vrste.

Rado Murnik.

Iznajdba tiskarstva.

V zadnjem sešitku lista za orijentalno kulturo "Geist des Orients" je tiskan spis patra Andreja Eckardta, ki obsega zanimivo poročilo o tiskarski umetnosti na daljnem vzhodu. V tem spisu je razloženo, da so Kitajci in Korejci že imeli tiskarne in tiskali velike knjige, ko se v Evropi o tiskarski umetnosti še nikomur ni sanjalo. Že tisoč let pred rojstvom Gutenbergja so na Kitajskem tiskali knjige na ta način, da so na lesenih deskah, velikih kakor stran srednje knjige, izrezali črke. Vsaka stran je tvorila celoto in so bile črke nepremične. Kdaj so prišli Kitajci na to, da so rabili premične črke, še ni dognano. Največje delo z nepremičnimi črkami je bilo tiskano za časa cesarja Songtjonga (l. 982—997) in sicer budistični katekizem "Tri-pithaca", ki šteje 1500 knjig. V Koreji, ki je danes v posesti Japonske, so tudi že najmanj 50 let pred Gutenbergom poznali premične črke iz kovine. Iznšli so jih za cesarja Thajtjonga, ki je umrl l. 1400. Pri Kitajcih in Japoncih je seveda tipografska umetnost dosti bolj komplieirana, kakor v Evropi. Kitajci nimajo črk, kakor so pri nas, ampak za vsako besedo drugo znamenje. Seveda je takih različnih znamenj na tisoče in je stavljenje vsled tega dosti težje, kakor pri nas, kjer imamo črke abecede in interpunkcije.

Naš vsakdanji kruh.

Spisal F. S. Pinčgar.

(Konec).

Plavka se je umirila in zopet legla.

Andrej je dvignil sklonjeno glavo iz dlaní in pomolil k Bogu: "Ne daj in ne dopusti, zavoljo nedolžnih otrok nikar!"

Še pred polnočjo je naglo potrkalo na okno. Katar, ki je za hip zadremala, je skočila k vratom in hitela van.

Andreja že ni bilo več pred hišo. Plašna je bežala za njim v hlev, sree ji je tolko, in z željnimi očmi se je ozrla po staji, ko je previdno odprla vrata.

Lep eikastopisan teliček je ležal ob Plavki — in Andrejevo lice je žarelo od veselja.

"Vse po sreči!"

"Po sreči, hvala Bogu in sv. Štefanu!"

"Kako na svetu ljubko glavico ima telek!"

Katar se je upognila k njemu in ga pobožala.

"Ti malček, ti, kako nas je skrbelo!"

Žena je pogledala moža, kakor bi se ustrašila, svoje besede, češ — skrbelo je le mene, nevedno žensko. Tebe, Andrej, seveda ni. Ti vse veš; ne zameri, če sem tako rekla.

Tudi Andrej se je v tem hipu ozrl na ženo in za trenutek so oči obviseli na očeh, vlažne, ljubezni in zaupanja polne. In v tej sveti rosi, ki je ob svitu revne luči žarela tem jasneje v očeh, je bilo zapisano in je bilo izgovorjeno: Saj ni dveh, saj je samo eden, ena duša, eno srce, ena velika skrb, ena edina trudopolna roka... In odsev obeh pogledov se je srečal sredi pota, in žarka sta se poljubila, in poljub je ob svetlem hipu blagoslovil hišo in blagoslovil dom z roso božje ljubezni — kakor bi bil svečan praznik. In rosa ljubezni je padla na družino in ljubezen je rodila močan sad, ki vse prenese, vse pretrpi, vse upa — ki ne misli nič hudega...

Ko sta oba pomolčala, ko sta kakor nezavedno občutila svečanost tega trenutka, ob katerem ni bilo fraze in geste — ki je bil redek v jarmu življenja, kakor so redki veliki prazniki — v katerem je bila samo duša in ogenj, sama resnica in ljubezen — tedaj je pripomnil Andrej, ki je kakor siloma odtrgal pogled od žene:

"Kakor bi Bog napravil tako skrb! Bolje nam bo teknil ta kruhek, ker smo ga v trpljenju pričakali!"

"Bog je dober! Bodi zahvaljen!"

"In sedaj, Katar, boš sama popazila. Jaz se pa naslonim nekoliko, da bom jutri za delo."

"Le pojdi, Andrej! Truden si!"

"Pa me pokliči, če bi kaj bilo."

"Bom!"

Andrej je pogledal še enkrat na živino, odprl duri in hitro zaprl za seboj. Žena je še slišala, kako je zažvižgala burja skozi odprtino in tudi Andrejev glas je še razločila: "Kako mete!"

Ko je Andrej prišel v sobo, se je z veseljem ozrl na speče otročice.

"Nocoj to noč se vam je spekla pogača, otroci!" Takole je radosten pomislil in dvignil od peči spečo deklico, ter jo položil na posteljo, da je sebi pripravil prostora. Otrok se ni predramil, samo nasmehnil se je.

"Ne bom se slačil in hodil v posteljo, kar na klop se izlekнем. Če bi pa le kaj prišlo! — Pa vsaj ne, križ božji!"

Mož je položil trde in trudne kosti na golo klop, ki je zajela — ne od teže — ampak kakor bi občutila v tem trenutku, da je nosila moža dela in trpljenja, in je vzdihnila od sočutja.

Trudne veke so se sklonile — od peči se je razlila gorkota po udih, tiha omama in sladkost je prepojila trudno telo.

V hlevu je pa žela žena Katar, sklonjena v dve gube na polni mrežnici suhe stelje in je milala lepe misli... Gospodinjala je...

Otroci so eveli ob tečni hrani — pa je še ostajalo za majhne prihranke... Na trg je nala — o, in...

Ura so tekla — polnoč — in več. Žvižg burje ji je bil prijetna

pesem... Oči so ji ubajale na zaklad — na Plavko — se povečale — trudnovesele. Katar je obnemogla in zadremala... Toda še v sanjah — gospodija — in skrb in ljubezen...

Tedaj jo probudi nenadan žum. Plašna se dvigne z mrežnice. Plavka je stopicala nemirna — vse bolj nemirna, nego na večer — po staji semintja. — Grozničav mrzaj jo je izpreletal — stresala se je po životu — glava se je ohešala — oko mrlo — noge — omahovale...

Katar je vztrepetala — in stopila k njej.

"Kaj ti je, revica?" — Glas se je ženi tresel.

Plavka pa se ni ozrla nanjo, ono veliko oko se ni zmenilo za dobro gospodinjo... Stresala se je močneje... začela se je opotekati — noge so se zapletale in se zapletle. Omagala je kar hipoma in uboga žival se je zgrudila — kakor mrtva — na tla...

Katar ni mogla vzdikniti... V grlu jo je zdrgnilo — sesedla se je poleg uboge živali — pa se z vso silo dvignila in planila k vratom — in vun v snežni metej — preko dvorišča — v hišo — z velikim hrupom, kjer je groza dobila pot skozi zamrlo grlo, in je obupno kriknila:

"Jezus! Andrej! — Pomagaj! Plavka poginja...!"

Mož se je bliskoma dvignil ob peči — in obstal slok in košen, kakor je bil, siromak. Še tista kaplja uboge krvi, ki se je sicer skrpala na obrazu — je izginila. Zarumenel je v lice — kakor vosek — na čelu — pod razmršeni lasmi — so se zaozale kar štiri gube, kakor bi tresek zasekal brazde vanje. Pod razčepenimi obrvmi so široko razprte oči tiščale iz votlin — in preko odprtih ustnic je prišlo obupno, jecljaje:

"Po-po-ginja..."

Mati je s silnim jokom povzela besede: "Poginja —" Speči otroci so se prebudili — pogledali preplašeni na mater — in brez vprašanja zajokali vsi z bridkim plačem. Saj je bila cela uboga družinica kakor en sam vzdihljaj, kakor ena sama grenka, obupapolna solza, ki je privrela iz srea — in kapala po ledenem licu — v bridkosti molččega očeta...

Golorok in gologlav se je naglo naravnal Andrej proti hlevu. Kakor bi se strop udiral nanj, kakor bi teža gore legala na njegova pleča — pod nogami pa mu je zmanjkovalo tal — tako je šel skozi vrata — ki so se mu kolena žibala, in se je noga spotaknila ob pragu. Zakaj težka je bila kakor svinec.

Žena Katar je s komaj razumljivo besedo velela otrokom: "Molite! Marica, molí! Naprej molí — o, ob vse bomo..." Pa je pustila plakajočo dečo in šla za možem, omahavač, in ni čutila, da ji je zdrknila z ramen velika ruta — da se je pognetila v snežni prah — in se ji zapletla pod noge — ko je šla preko nje...

Koščena roka se je tresla Andreju, ko je prijel za burnik pri hlevnih vratih. Odprl je previdno — vstopil — za njim Katar, ki je tiščala z voglom naglavne rute usta, da je glušila jok...

Plavka je ležala — kakor brez življenja — s podse zaoklonjeno glavo, oko mrtvo — trepalnice napol zaprte.

Andrej se je sklonil k njej, ji dvignil glavo — pa je omahnila nazaj — kakor trupcu, ki se poslalja z življenjem.

Tedaj se je možu izvil kratek vzdihljaj kakor sunek, na suhih licih so zaigrale mišice, videlo se je, kako je stisnil krčevito zobe — da bi zaškrpjal — da bi zaklel v brezup. — Pa ni zaškrpjal — in ni zaklel...

"Katar, sam večni Bog vedi, zakaj je prišlo to nad nas!"

"Andrej, ali zasluživa to?"

Žena, vga objokana in zalita od solz, se je ozrla na moža in sama kakor trepetlika v viharju — iskala njem, ob skali, moči in opore.

"Katar, po Krovec pojdem; morda nas reši!"

"Pojdi! Moder je — in dobrega srea."

"Pa ta vihar in metež! Mož je že prileten!"

"Prosi ga, kakor se Bog prosi; reci, da ga s povzdignjenimi rokami prosimo, jaz in petero otročičev, lačnih otročičev — pa pojde — kar hiti!"

Andrej se je še enkrat ozrl na

ubogo žival, še enkrat je v duhu premotril grozni udarec — ki je visel nad njim — ki je kakor kaplja čakal — piša — da bi padel — in ga z družino vred prikrivil k tlom — v grenko pomankanje...

"Pojdem!"

Za par hipov je že škripala njegova s podkvice okovana peta po kamenitem kolovozu. Za njim je s praga šepetala žena blagoslov in molitve... Burja je zajokala krog voglov. — Andrej je utonil — v temno noč...

Mati se je vrnila v hišo, kjer so otroci še vedno ihteli in napol oblečeni v strganih srajčkah in revnih haljicah sedeli na edini postelji, za pečjo in po klopi. Ko so zagledali mater pri sebi, so se umirili in začeli iztezati proti njej roke.

Katar je vzela v naročje najmlajšega in rekla:

"V hlev gremo, vsi, k teličku — pa k ubogi Plavki. — Kar ogrnite se!"

Otroci so se stisnili k materi in vsi razrahani so šli losi preko dvorišča v stajo.

Tamkaj so sedli na stelo plašni, tihi in žalostni.

"Teliček," je pokazal Štefanček s prstom.

"Krvavica spi," je omenila Francka, šepetaje.

"Bolna je," je razlagala mati.

Otroci so se kmalu umirili in, naslonjeni na materino naročje z glavami, zaspali — vsi, razen Marice.

Edino ta je že občutila nesrečo, ki jim je žugala. Sama zase je čepela v kotu in stiskala med prsti svetinjico Marije Pomočnice, ter vsa goreča šepetala neprenehoma: "K Tebi vpijem žalostni in objokani v tej solzni dolini..."

Mati je sklonila glavo nad detetom, ki je zaspalo v njenem naročju. Tudi ona je v grozni boli kakor otopela — obmolnila — solze so se posušile — sklonjena glava je zrla na revne prsi — in molila je molitev:

"O Bog —, če ne zaradi mene — zaradi otrok te prosim! — Pogledj, da sem jim dala vse — že vse — in še bi — ko bi mogla... Tica pelikanka bi bila rada — da bi udarila na te suhe grudi... — O — toda Mozesa bi bilo treba — da bi iz skale pritrkal živih studencev... O — daj nam naš vsakdanji kruh..."

Nič več ni bilo jasnega razuma v njeni duši — živel je edino hrepenenje — in groza... V daljavi se je dvigalo upanje — kakor blisk — pa za vsakim utrinom luči je zadonel grom — grožnje in groze... Sama ni vedela, ali bdi — ali sanja —

Preden je še napočilo jutro, so se oglašili zunaj trdi koraki. — Katri je zaplala sree... "Sedaj sva tu!" "Hvala Bogu." "Križ božji, prišel je, zdravnik Krovec je prišel! O duša, tak človek!"

Katar ni mogla vstati, tako naglo sta vstopila.

Zdravnik Krovec, star kmetiški mož, blagih oči, ki so marsikako moč prebele ob križih in nadlogah po hlevih — se je ozrl na živo kopo pred seboj — na mater z otročiči. Videl je, kar je že videl mnogokrat, in roso je občutil v svojih očeh.

"Kakor sem rekel: mrzlica! Nevarno! Pa zaupajmo! Nekaj mi — nekaj Bog! Saj jih vidi — črvice!" In z roko je pokazal Andreju na otroke. Nato se je lotil...

Dvanajst ur je preteklo, dolgih kakor večnost — grenkih kot vice. V hiši se ni govorilo in se ni jedlo, ne kuhalo. — Pred večerom je prišel zopet Krovec, drgetaje je stala za njim v hlevu cela družina in gledala vanj — in čakala besede; besede, kakor jo je napovedal v jutru: konec — ali življenje, poguba — ali rešitev.

Ko je Krovec stopil do Plave, se je dotaknil, je odprla medlo oko, se ozrla, kakor probujena iz omotice, dvignila glavo — in vstala.

"Hvala Bogu, rešena je!"

Tako se je oglašil mož — zdravnik, in njegovo lice je bilo polno blaženosti...

"Kakor sem rekel, Andrej, nekaj mi, nekaj Bog! Pa je šlo..."

Zvečer je še tulila burja krog voglov, pa to ni bil več žvižgajoči bič. To ni bil jok sirot — to je bila himna, ki jo je prepevala ob

večerni molitvi zbrana družina — vsakdanjemu kruhu!

Iz življenja avstrijske cesarice Elizabete.

Cesarica Elizabeta je bila iz bavarške kraljevske roduvine. Njen oče je bil mož, ki se je rad ogibal dvora in je raje v svoji sobi igral na citre; prepotoval je Azijo in Afriko, Grško in Italijo in spisal pod imenom Phantasés tudi nekaj knjig. Tudi svoje otroke je vzgojil za tiho življenje. Rad je videl, da so mnogo čitali in vesel je bil, kadar jih je videl, da so na vrtu kopali in pleli. Eden njegovih sinov je postal doktor medicine in je več desetletij brezplačno izvrševal zdravniško prakso; ena njegovih hčera, najlepša in najumnejša, je postala avstrijska cesarica.

Cesar Franč Jožef jo je spoznal v Lšlu. Bila je še jako mlada, cvetka v prvem razvoju. Dne 19. avgusta 1853, dan po svojem rojstnem dnevu, je takrat 23letni cesar pohitel na vse zgodaj v hotel, kjer je stanovala princezinja Sisi, kakor so pozneje cesarico imenovali v dekleških letih. — "Sisi" je še spala, a njena mati je že bila pokonci in v tisti zgodnji jutranji uri je cesar zasnubil princezinjo Elizabeto.

"Tako sem zaljubljen, kakor mlad oficir," je cesar rekel svojemu spremljevalcu, odhajaje iz hotela in gredoč mimo cerkve, je stopil vanjo. Župnik je ravno odhajal od oltarja. Tedaj je cesar stopil k njemu in mu je rekel: "Blagoslovite me, jaz sem se zaročil." In potem je objel grofa O'Donnella in mu rekel: "Danes se Vam moram še enkrat zahvaliti, da ste mi rešili življenje."

Aprila meseca 1854. leta je bila poroka. Potem je mladi par potoval iz Monakovega čez Linc na Dunaj in od tod na jug in na vzhod. Dne 7. septembra sta bila na gori Veliki Zvonar in cesar je splezal na nevarno skalo, da je utrgal za svojo ženo šopek platin. Potovanje po Ogrskem se je pa moralo predčasno ustaviti. Prvi otrok, Zofija, je umrl.

V tej žalosti so prišle nad cesarja tudi državne skrbi. Bila je vojna v Krimu. V tistih časih je spoznal cesar, da ima v cesarici družico, ki se zanima tudi za javne stvari. Ne more se reči, da bi se bila pokojna cesarica kdaj vtikala v javne zadeve, v velikih vprašanjih so odločevale še vedno stare velike uteži, toda v malih stvareh se je že spoznal rahli vpliv cesarice.

Zgodilo se je nekega dne, da se je cesarica Elizabeta peljala mimo neke vojašnice in slišala bolestno kričanje. Takrat so poznali še "Spiessruten". Cesarica je vprašala, kaj se godi in — nekaj dni pozneje je bil ta način kaznovanja odpravljen.

Zgodilo se je drugič, da je med dvornimi gospodi nastalo nasprotje, ali naj se na dvornem gledališču uprizore Schillerjevi in tyrannos pisani "Razbojniki". Stvar je prišla končno pred cesarja in svetovaleci so ostrmeli, čuvši cesarjevo vprašanje: "Zakaj pa ne?" Šumelo je po vsem mestu. Cesarica.

Ko je v državi še veljal stari sistem, je cesar že dolgo izgubil zaupanje vanj. Sedelnitzky je vladal na Dunaju in je, kakor bi se bili vrnili Meternichovi časi, prepovedal knjige in časopise, a ves Dunaj je vedel, da čita cesarica s cesarjevo vednostjo vse te prepovedane stvari. Anastazij Grün (grof Athersperg) je officialnemu svetu veljal še vedno za nevarnega človeka, a cesarica ga je vendar sprejela in mu je rekla: "Četudi Vaša tromba ne zveni vedno blagoslavno, resnice in pravice pa le oznanja."

Četvero otrok je cesarica Elizabeta povila svojemu soprogu. Nadvojvodinja Zofija, rojena dne 5. maja 1855, je umrla dne 29. maja 1857; nadvojvodinja Gizela, rojena dne 12. julija 1856, je od 20. aprila 1873 poročena s princem Leopoldom Bavarskim; prestolonaslednik nadvojvoda Rudolf je bil rojen dne 21. avgusta 1858 in je umrl dne 30. januarja 1889; nadvojvodinja Marija Valerija je bila rojena dne 22. aprila 1868 in je od 31. julija 1890 poročena z nadvojvodo Franom Salvatorjem. Tiho je teklo življenje cesarice ob strani cesarja. Smrt nadvoj-

vođe Rudolfa je cesarico strahovito zadela. Od tedaj ni mogla nikjer več najti miru in nesreča je nanesla, da je blaga in plemenita vladarica v Švici postala žrtev anarhističnega zločinca. Spomin na njo pa živi še v srcih vseh avstrijskih narodov.

Z razstave.

Ravnokar smo prejeli sledeče pismo z razstave v San Franciscu: "Ko sem se mudil v poslopju, kjer so na panamsko-pacifiški mednarodni razstavi na ogled razna živila, sem videl tudi razstveni odelek Jos. Trinerja. In ker sem tudi jaz bolehal vsled zapeke ali zabasanosti že približno 20 let in sem poskušal raznovrstna zdravila, katera so mi le začasno pomagala, sem se odločil, da poskusim tudi Vaš izdelek, osobito vsled tega, ker mi ga že neki moj prijatelj priporoča. Povodati Vam morem, da se počutim čedaj zelo veselega, ker sem to storil kajti, odkar jemljem skozi 2 tedna Trinerjevo ameriško zdravilno grenko vino prav po mašem, se počutim, da sem se otresel vseh starih bolečin; zdi se mi, kakor

da bi pričel zopet novo življenje. Sedaj bom priporočal Vaše zdravilno vino vsem svojim prijateljem kot najboljšo, kar se ga zmore dobiti. Chas. Bradley, San Francisco, Cal." To zdravilo je res velike vrednosti pri zabasanosti in nje posledicah; pri izgubi teka, pri slabosti in nervoziteti. Cena \$1.00. Dobiva se v lekarnah. Jos. Triner, izdelovalec, 1333-1339 S. Ashland ave., Chicago, Ill.

Bolečine v mišicah in kitah (sklepih) bodo kmalu izginile, ako boste obolele dele drgnili s Trinerjevim Linimentom. Imejte ga doma, da ga lahko vedno rabite, kadar potrebno. Cena 25 in 50 po pošti 35 in 60c. (Adv.)

JOSIP ZALAR
JAVNI NOTAR
1004 N. Chicago Ave., Joliet, Ill.
izdeluje vsakovrstne pravoveljne listine in izvršuje vse v notarsko stroko spadajoče zadeve za Združene Države in staro domovino.
Chicago tel. 1046 N. W. 770.

ZA VSEBINO OGLASOV je uredništvo le toliko odgovorno, kolikor določa zakon

NE ZAKASNI.

Pridi in si oglej naše lepe zimske obleke, suknje (Mackans)

Naše obleke so ukrojene po najnovjši modi, takozvane "Peck Victor".

V naši prodajni dobiti vse oprave, dalje obuvala za moške in dečke (šolarje)

Mi izdelujemo obleke za moške po meri. Cene od \$15.00, \$18.00, \$20.00 in naprej.

Naše blago je vse jamčeno, ali garantirano. — Cene primerne.

Pridi in si oglej prejo našo zalogo, predno greš k tujcu. Pokaži da nisi nevoščljiv domačim trgovcem in da se držiš gesla Svoji k svojim!

Patlogar & Thomas
133 So. Union Ave. vogal D. ceste, Pueblo, Colo.

Za zastave, regalije in vse društvene potrebščine

priporočamo
prvo in najstarejšo domačo tvrdko

F. Kerže Co.
2711 So. Millard Avenue
Chicago, Ill.

Vse delo in blago garantirano. — Ceniki zastoj. — V zalogi imam še nekaj obeskov na spomin 20. letnice K. S. K. J. kot so jih prejeli delegatje zadnje konvencije. Pozlačeni in čisto zlato.

V zalogi jih imam samo jaz in nikdo drugi ne.



Z \$1.00

se otvori lahko pri nas

hranilno vlogo

katera se obrestuje 3% po

Joliet Trust & Savings Bank

114 N. Chicago Street
JOLIET, ILL.

Ta banka je pod državnim nadzorstvom.

POZOR! Kadar se nahajate v gostilni,

3 pristne pišče, 2 zdravine.

zahtevajte vedno dobre, zdrave in pristne pišče, in to so A. Horwatove: Importirani Brinjevec, Silivovec, Trpinovec, Grenko Vino in Kranjski Grendec. Moja tvrdka je prva i edina samostojna, ki importira žgane pišče in zelišča naravnost iz Kranjskega. Rojaki, zapomnite si, da je A. Horwatovo Grenko Vino napravljeno iz najboljšega californijskega rudečega vina in iz najzdravejših zelišč ter nadkrijuje vse druge pišče te vrste za človeško zdravje. Ravno tako Kranjski Grendec. Posebno ako pijete slabo žganje, ne bo nikdar škodovalo, če denete polovico tega grenčeca vmes.

A. HORWAT, 600 N. CHICAGO ST., JOLIET, ILL.

Novice iz stare domovine.

KRANJSKO.

— **Umrli so v Ljubljani:** Dne 31. avgusta: Matija Nagn, hiralce, 72 let, Radecega cesta 9. — Marija Petek, delavka v tobačni tovarni, 38 let, Radecega cesta 2. — Anton Kment, pešec, v rezervni vojaški bolnišnici na obrtni šoli. Ivan Bremsak, sin železniškega uslužbenca, 7 in pol mesecev. Dolenska cesta 19. — Benedikt Podgornik, pešec, 33 let, Pokopališka cesta 19.

— **Umrli so v "Leonišču"** v ljubljanskih krogih znani gosp. Makso Armii, trgovski potnik, po daljši bolezni.

— **Umrli so v Ljubljani** gospa Ana Belič roj. Megušar, soproga občinskega svetnika in gostilničarja na Dunajski cesti, po domače pri "Zekšarju".

— **Od začetka vojne je umrlo** do 3. septembra t. l. v Ljubljani 480 vojakov.

— **Ponesrečena deklica.** Ko je dne 3. septembra popoldne peljal voznik tobak iz tobačne tovarne v glavno trafiko, je prišla v obližju banke "Slavije" pod voz štiriletna hčerka gostilničarke "Pri panju" v Vegovi ulici, Alojzije Zorkove, Olgica, kateri je šlo kolo čez obe nogi ter jih skoro doela strlo. Malo ponesrečeno so prepeljali v deželno bolnišnico.

— **Kolera v Ljubljani.** Gospa Marija Škrabar je ozdravela in je izpuščena iz bolnišnice, izpuščen je tudi delavec Ivan Cijan, ki je bil v kontumacu kot nosilec vibrijev. Alojzij Kastelan je še v bolnišnici, ker se ni prost vibrijev. To je edina civilna oseba v bolnišnici za kolero. — Umrli so za kolero: infanterist Janos Voros, topničar Anton Zehetgruber, Benedikt Podgornik iz Čepovana. Oboleli so na kolero vojniki: Ivan Abramovič, Ludvik Brandtner, Josip Gelbenegger, Rudolf Kaufman, Miha Ludvig, Milan Ristič, Vladimir Stamatovič, Josip Zeh, Ignacij Žonstva. Došli so še trije vojniki kot bacilonosci. — V bolnišnici za kolero je 35 bolnikov, nekateri kmalu ozdravijo.

— **Na italijanskem bojišču** je padel poročnik Julij Dervovšek zadet od granate. Prišel je šele pred kratkim iz severnega bojišča, kjer si je priboril obe srebrni hrabrostni svetlinji. Doma je bil v Mariboru.

— **V ruskem ujetništvu in sicer** v Golovini, gubernija Simbirsk, se nahaja Anton Bedenk, doma iz Črnuča, ki je služil pri 7. lov. bat. Piše, da je bolan in sicer je bolezen največ nakopal pozimi. Z njim se nahaja v ujetništvu tudi Jožetov Nace iz Savelj.

— **Iz ruskega vjetništva** se je svojim staršem v Ljubljani oglašil iz kasanske gubernije Ivan Mohar. Piše: Dragi starši! Najpoprej Vas vse skupaj lepo pozdravljam in Vam naznanjam, da se nahajam tu na Ruskem v vjetništvu. Tu delam pri knapih; kopljeno železo. Godi se mi prav dobro; imamo vsega dovolj.

— **Iz italijanskega vjetništva** se je oglašil livar Fran Zalar iz Ljubljane. Piše, da je bil vjet. dne 25. julija ob 7 zvečer. Pravi, da je zdrav, da se mu godi dobro, samo vroče je. Sedaj je še na potu in kadar ter kje se bo stalno ustavil, bo že sporočil.

— **I. Šol. je bilo:** A. Javnih: 1. meščanskih 2, 1 s slov. (Postojna) in 1 z nemškimi (Kraško) učnim jezikom. 2. ljudskih šol: enorazrednih 172, dvorazrednih 121, trirazrednih 49, štirirazrednih 47, petrazrednih 23, šestrazrednih 14, in osemrazrednih 6, skupaj 432. Med temi je 20 šol za silo. 4 ekspoziture in 17 ekskurzndnih. Izmed vseh javnih ljudskih šol je bilo 18 samo deških, 14 samo dekliških in 400 mešanih; glede jezika pa: 391 slovenskih, 30 nemških, 9 utrakvističnih in 2, v katerih se je poučevalo slovenske in nemške otroke v posebnih oddelkih. B. Privatnih: 1. s pravico javnosti: a) 4 meščanske za deklice in sicer 1 slovenska, 1 nemška in 2 utrakvistični. b) ljudskih šol: enorazrednih 4, dvorazrednih 2, trirazrednih 1, štirirazrednih 5, petrazrednih 6, sedemrazredna 1, osemrazrednih 4, skupaj 23 in sicer: 3 deške, 11 dekliških in 9 mešanih; po učnem jeziku pa: 9 slovenskih, 11 nemških in 3 utrakvistične. 2 brez pravice javno-

sti: skupaj 3 in sicer vse tri mešane in z nemškim učnim jezikom.

— **II. Število otrok:** 1. šolobveznih dečkov 48.589, deklic 48.215, skupaj 96.804. 2. šolobiskujočih: dečkov 45.042, deklic 43.426, skupaj 88.468. Opomba: Med šolobiskujočimi tu niso vštetni oni, ki so obiskovali srednje šole in razne druge zavode. Javne meščanske šole je obiskovalo: 114 dečkov in 35 deklic, skupaj 149.

— **III. Število učitelstva** na javnih šolah: Na meščanskih šolah 8 moških in 1 ženska, skupaj 9. Na ljudskih šolah 435 moških in 643 ženskih, skupaj 1078.

— **Ljubljanske branjeve pred sodiščem.** Dne 24. avg. se je vršila pred ljubljanskim vzklicnim senatom razprava proti 11 ljubljanskim branjevkam, ki so prodajale svoj čas češnje po izredno visokih cenah. Prvo sodišče jih je bilo oprostil, vzklicno sodišče pa jim je sedaj prisodilo prav obšutne kazni, od 2 do 8 dni ter povrh še globo od 20 K do 100 K. Dotičnim branjevkam bo služila obsodba pač kot dobra lekcija za bodočnost in objublja se, da se hočejo poboljšati.

— **Obsodba radi navijanja cen v Ribnici.** Pred okrajnim sodiščem v Ribnici je bil obsojen neki kmet na 500 kron ali 50 dni zapora, ker je nenavadno visoko prodajal drva in vožnjo še posebej zaračunaval. Eksemplarična kazen, ki pa spravi menda vsakega k pameti, da se bo ravnal po maksimalnem ceniku. — Kmet je denar takoj odštél, da mu ne bo treba 50 dni v zaporu študirati maskimalni cenik.

— **Prepoved barv modro-beloredečih.** Praško policijsko ravništvo je izdalo naslednjo odredbo: Prodaja trikotov, barvstih trakov, kokard itd. v barvah modro-beloredečih, ne glede na to, kako so te barve razvrščene, kakor tudi s to barvo okrašenih predmetov, je splošno prepovedana. Kdor se bo proti tej odredbi pregrešil, bo kaznovan na podla § 11. cesarske odredbe z dne 20. aprila 1854 z denarno globo od 6 ur do 14 dni. — Iz Prage nam dalje poročajo: Češki listi priobčijo sledeče obvestilo: Trobarvene nabiralnice češkega šolskega društva naj se najhitreje pošljejo pisarni češkega šolskega društva, da se predelajo. — Kranjska deželna zastava, katere je naš svetli cesar potrdil leta 1849, je belo-modro-rdeča. Pri razobežanju te zastave naj se dobro pazi, da bodo barve pravilno razvrščene, t. j. najprej pride do vrha palice navzdol bela barva, potem modra, nato rdeča. **Hrvaška zastava je: rdečo-belo-modra.** Tudi kadar se izobežajo hrvaške zastave je torej treba paziti na pravilno razvrstitev barv.

— **Ogrski Slovaki dobe narodne pravice.** "Národní Listy" poročajo iz zanesljivega vira, da se je ogrski ministrski svet nedavno bavil z narodnimi zahtevami Slovkov in načelno sklenil, da se dovolijo ali vsaj objubijo Slovkom vse tiste narodne pravice in zahteve, ki so se dale oziroma objubile Rumunom.

— **Odlikovani slovenski častniki.** Srebrni signum laudis je dobil nadporočnik 6. trdnj. top. p. Lucijan Klun. Signum laudis so dobili: poročnik 89. pp. Bruno Ogriček, rez. poročnik 9. pp. Adalbert Podlogar, stotnik 23. pp. Emil Majcen, rezervni nadporočnik 22. pp. Friderik Petrič, črnovojniški nadporočnik Hugon Lenasi gorskega brzojavnega oddelka. Zlati zaslužni križec, na traku hrabrostne svetlinje sta dobila asistentni zdravnik v rezervi dr. Kristof Grčić 1. gorskega sanitetnega oddelka in poštni nadoficijal pri vojni pošti 18. Nikolaj Lukič. Signum laudis so dobili rezervni poročnik 70. pp. Ferdinand Črepinko, stotnik 4. domobr. pp. Evgen Bregant, črnovojniški nadporočnik 30. črnovoj. bataljona Emil Zorko, rezervni nadporočnik 27. domobr. pp. Fr. Kadunec, poročnik-provijantnik 301. črnovoj. btij. Adalbert Kolajner in nadporočnik 37. domobr. pp. Josip Ravnahar. Srebrni zaslužni križec s krono na traku hrabrostne svetlinje je dobil poštni ekspediter pri rez. brzojavnem stavbnem oddelku Ivan Bezljaj.

— **Odlikovani slovenski vojniki.** Srebrni zaslužni križec na traku hrabrostne svetlinje sta dobila nadlovce 8. lovskega bataljona Teodor Stepančič in četovodja 47. pešpolka Viktor Golob. Srebrno hrabrostno svetinjo II. razreda so dobili: topničarji 3. gorskega topničarskega polka: Borin, Arko, Čas, Kastelic in Krevelj; črnovojniški infanterist 7. pešpolka Valentin Lušnik; stražmojster 7. dež. orož. poveljstva Nikolaj Furlan in stražmojster 2. bos.-herceg. pešpolka Franc Zadnikar in četovodja 6. domobranskega polka Adalbert Radaj. Bronasto hrabrostno svetinjo je dobil črnovojniški četovodja 7. pešpolka Edvard Habernik. Pohvalni dekret domobranskega ministerstva je dobil računski oficijal Matija Arneje.

— **Iz vojnega vjetništva.** Jožef Grebene se je oglašil iz Volčanske svojim staršem, ki so v Dvorski vasi pri Velikih Laščah. Piše: ... ker ne vem, če ste dobili kakšno mojo karto ali ne. Vam dam še enkrat na znanje, da živim v vojnem vjetništvu zdrav in zadovoljen. Delavnico imam in delo tudi in si zaslužim za tobak. Pozdrav iz daljnega kraja! V Volčansku dne 28. julija 1915. Volčansk je poleg Izjuma in Slavjanske pokrajinsko mestee harkovske gubernije. Glavno mestee harkovske gubernije pa je Harkov, ki leži na stoku Harkovke in Lopana in šteje 174.840 prebivalcev. Znameniti so harkovski semji, znani oni o sv. Trojici, ki traja od 1. do 15. junija. Slovenci, ki so se vozili skozi Harkov so zlasti občudovali 90 metrov visok zvonik, v katerem visi srebrn zvon v spomin, da se je srečno otela dne 17. oktobra 1888. l. carska družina, ko je dvorni vlak skočil s tračnice. To se je zgodilo 41 verst daleč od Harkova, na progi Harkov-Simferopol pri Borkih, kjer so pozneje (l. 1894.) zgradili veliko cerkev. — Iv. Čergolj, istrski Slovenec, se je oglašil svoji materi Heleni, ki biva v Reki, pošta Klanec. Piše: ... dam Vam vedeti, da sem vjet in zdrav. V Orenburgu, Minovoj dvor dne 10. avgusta 1915. Orenburg je glavno mesto gubernije enakega imena in šteje 72.740 prebivalcev. Zanimiv je orenburški semj za izmenjavo blaga. Semjišče se razprostira na levem bregu Urala in je oddaljeno od mesta pet verst. Vsako leto pride do 100 karavan iz Buhare, Hive, Kokanda in Taškenta, ki svoje izdelke (drago kamenje, zlato, svilo, konje, ovce, fino janjjo kožo itd.) zamenjajo za tkanino, kovinske predmete, sladkor, žito itd. Vojni vjetniki, do mangle vsa przemiselna posužja, poslana v vročo turkestansko deželo, se je vozila skozi Orenburg. — Anton Gorup, doma v Podorehu pri Moravčah, se je oglašil svojem iz vojnega vjetništva v Srbiji. — Ignacij Petkovšek je prišel v laško vojno vjetništvo, kakor je sporočil Francetu Brenčetu v Zaplani pri Vrhniki. Piše: Z Janezom sva govorila zadnjičkrat dne 21. julija, potem ne vem, kaj je z njim. Jaz sem v Italiji. Zbogom! V Italiji dne 31. julija 1915. — J. Udovič poroča prijatelju, ki biva v Čerovljah v Istri, da je, žal, laški vjetnik. Lahi so ga prepeljali čez sredozemsko morje v vročo Afriko, kjer se ni kaj zdravega ne počuti.

— **Iz pred izjemnega sodišča v Ljubljani.** Nadloga človeške družbe se sme imenovati Jožef Oltra, 57 let star, rojen v Podgori, pristojen v Dol. vdovec brez stalne bivališča. Kolikor se je dalo dognati, je bil že 35krat predkaznovan, med tem 14krat zaradi tatvine, zakaj prestal je vsega skupaj mnogo let v ječah in zaporih. Tako se je leta 1903. razsodilo, da mu je bila prišla kraja v navado. Dobil je takrat 5 let težke ječe, vendar vse to ni pomagalo; kradel je naprej, prijeli so ga orožniki in ko je prestal kazen in prišel na prosto, ga je zopet zmagalo nagnenje k tatvini. Dne 13. julija t. l. je vlomil na Selem pri Thanu v zaklenjeno hišo delavca Viktorja Gote, ter mu odnesel 10 K gotovine ter nekaj obleke in perila, 4 prstane in nekaj drugih drobnarij v skupni vrednosti 56 K. kar obdolženec priznava. Tatvine na škodo Lucije Logar v Klečah, ki ji je bilo vzetih 200 K v gotovini in Francetu Logar 5 K vredna ura, se obdolženec niso mogli dokazati.

Sodišče je Oltra obsodilo na 6 let težke ječe.

— **V ruskem ujetništvu** se na haja stotnik 17. pešpolka Šušljaj

ŠTAJERSKO.

— **Dezertir ustrelen.** — Graško vojaško sodišče je obsodilo poddesetnika Karla Jandl od 26. domobanskega pešpolka radi neprestanih dezertacij, na smrt. Jandl je bil v soboto dne 28. avgusta ob 7. uri zjutraj ustrelen. Svarilen zgled za nedovoljeno uhajanje iz vojašnice!

— **Mezda kmečkih otrok se vračuna v osebnodohodninski davek.** — Prizivna komisija za osebnodohodninski davek za Štajersko je črtala iz napovedi za osebnodohodninski davek znesek 500 K, katerega je neki kmet izplačal svojim otrokom kot mezdo, ker so mu opravljali kmečka dela, in se je izrekla, da se znesek, katerega plača kmet svojim otrokom, da mu opravljajo kmečka dela, ne vračuna kot izdatek pri napovedi osebnodohodninskega davka, češ, mezda, ki jo izplača kmet svojim lastnim otrokom, ne pride pri odmerjenju osebnodohodninskega davka v poštev. A proti temu odloku je vložil dotični kmet priziv na upravno sodišče, ki je pa bilo drugačnega mnenja, in je razsodilo, da je vse eno, če kmet plača mezdo tujim delavcem, ali pa lastnim otrokom, če se le mezda sploh izplačuje. Torej se v bodoče sme delavska mezda, katero izplača kmet svojim lastnim otrokom, odšteti pri odmerjenju osebnodohodninskega davka.

— **Drobne novice s Štajerskega.** — Velik požar so imeli v Sed. larjevem pri Podčetrtku. Zgorelo je kljub vsemu naporu gasilcev 17 poslopij. Zgorelo so tudi celivrsti posestniki vse zaloge žita in krme. — Iz St. Jurja ob Južni železnici. Nedavno se je pripeljal na dopust dragonec Selič iz Slivnice. Vlak je obstal nekaj sto korakov pred postajo. Selič je mislil, da je vlak že na postaji in je skočil iz voza. V tistem momentu je pridrvel z nasprotni strani brzovlak in je reveža čisto razmesaril. Na severnem bojišču mu je granata ubila konja, dočim se njemu ni nič zgodilo. — Iz Rogatec. Kočarja Nikola Jurič in Urban Vodušek sta napadla ponoči delavca Jerneja Nežmaha in sta ga do smrti pretepla. Oba suroveža so zaprli. — Iz Ptuj. Padel je na bojišču učitelj na nemški šoli na Bregu, Maks Flek. Bil je doma iz Sevnice.

— **Drobne novice s Štajerskega.** — Iz Celja. V zadnji seji mestnega sveta je objubil župan dr. Jabornegg intervenirati pri vojaških oblastih naj bi se dalo vojne vjetnike v svrhu šovinjske regulacije pri Celju. — Umrli je v Weizu tovarnar Jožef Mosdorfer v 73. letu starosti. Bil je od l. 1909 štajerski v deželni poslanec. — Zgorelo je v Črešnjevem pri Radgoni gospodarstvo poslopje na posestvu admontskega samostana. Škoda znaša več 7000 K. — Umrli je v Mariboru trgovec Karol Schmidt v 71. letu starosti. — Kolera. Zdravstveni urad štajerske namestnije poroča, da so našli med ranjenci v Celju se še ni ozdravila in ne dopušča Loka je umrl nek železniški usluž-

benee na kolero. — Umrli je v graški deželni bolnišnici pešec 87. pešp. Štefan Kamenšek. — Iz Celja. Odlikovan je Jožef Kaltofen, uradnik celjske cinkarne, s srebrnim zaslužnim križcem s krono. Kaltofen služi kot računski podčastnik pri vojakihi. — Umrli je v Gradcu vpok. uradnik Južne železnice, Franc Karlovšek.

— **Novi ptujski prost.** Dne 1. septembra je bila benedikeja novega prost in inštalacija nadžupnika ptujkega, mil. g. Martina Jurkoviča.

PRIMORSKO.

— **Novo imenovanje ulice v Pulju.** — Trdnjavi komisar v Pulju je izpremenil nazive nekaterih ulic in sicer: Ulica Stazione se sedaj imenuje "Ulica Karla Francosa Josipa". Začetek alturske ulice, ulica Cantarini in ulica Rosandra se od sedaj imenuje "Ulica Colloredo-Mels", ulica Nicolo Tomaseo se imenuje "Ulica Bourguignon", a ulica Dandolo "Ulica admiral Dandolo".

— **Goriški nadškof dr. Frančišek Sedej zopet na goriških tleh.** — Te dni se je naš vladika zopet povrnil na Goriško in sicer si je izbral zabivališče svoj rojstni kraj Cerkljo. Pokazal je s tem zopet svojo gorečo ljubezen do svojih ovčic, katerih on nikdar ni v stanu zapustiti. Videli smo prej, kako dolgo je vztrajal v Gorici, čeravno so mu že od začetka svetovali, naj bi se umaknil kam bolj nazaj. A on, zavedajoč se svoje dape mu naloge, je ostal na svojem mestu, dokler ga niso granate prisilile iz svoje nadškofovske palače. Odšel je na Kranjsko v Vipavo, kje je bil pa vseeno v bližini svojih vernikov. Njegovo očetovsko srce pa mu niti tukaj ni pustilo bivati, ampak ga je gnalo zopet na Goriško, kamor se je v resnici sedaj tudi povrnil. Velika je njegova ljubezen do nas, a še večja bo naša udanost do njega!

— **Zlorabe pri prodajanju vojnega kruha v Trstu.** — Nekateri prodajalci vojnega kruha v Trstu so prodajali kruh na vago, to je zahtevali so za štruce (1 kg) več nego 60 vin. ali pa so odrezali kosček prođ. Mestna komisija je sedaj strogo nastopila proti tej zlorabi in razglasila, da so sme vojni kruh prodajati samo v celih kosih (štruceh in da ne sme nihče več zahtevati za štruce nego 60 v. Ker doslej v Trstu še niso imeli krušnih izkaznic, se je dogajalo, da so nekateri kupili čim več vojnega kruha, ki so ga potem z velikim dobičkom prodajali. Zato so s 1. septembrom tudi v Trstu uvedli stalne krušne izkaznice (ki se ne strižejo in služijo le kot legitimacija). Tudi za olje uvedejo izkaznice; posamezna družina dobi v vsaki kili turščine moke, ki jo dobi istotako proti izkaznici v mestnih prodajalnah, po četrtilitra olja na teden. (Turščina moka je po 60 vin. 1 kg.)

— **Monsignor Pavletič,** ki je bil kakor znano, zadet od šrapnela v nogi, je sedanj že toliko okrevaj, da poseduje lahko izven postelje. Kna rana, ki je bila pod kolenom, da so našli med ranjenci v Celju se še ni ozdravila in ne dopušča monsignorju, da bi nanjo stopil.

— **Kolera v Trstu.** Poročilo 1. septembra: Ostali bolniki 15, novi slučaji 1, ozdravljena 2, umri nobeden, ostane bolnikov 14. Nov slučaj kolere se je pripetil v uliči dell' Eremo 239; bacilonoscev je v opazovalnici 5, v ulici Sartorio kontumaciranih 9.

— **Vojnopomožni komite v Pulju,** pod vodstvom deželnosodnega svetnika Peručiča, deluje jako uspešno v korist evakuirancev. Gospod Peručič je na Dunaju opozoril razne merodajne faktorje na nedostatke, ki se vsi odstranijo. Tako je na primer poskrbljeno za otroke beguncev, da se nahajajo v lepem otroškem zavetišču, kjer jim ne manjka nič. Poskrbi se za bodoče kar mogoče dobro za vse begunce iz Istre.

— **Podgora,** ta tolikokrat imenovana Podgora, ves svet jo sedaj pozna, je jako obsežno županstvo na desnem bregu Soče. Seže od slovečega Solkanskega mosta dol do mostov čez Sočo pri Ločniku. Davčne občine so: Podgora, okoli 2300 prebivalcev, Podsabotin-St. Maver, okoli 800 prebivalcev, Pevna, ok 101400 prebivalcev, Pevna, okoli 1400 prebivalcev. V Podgori je bila štiri-razredna slovenska šola, tam je bila tudi pripravnica za učiteljske; Podgora je imela pevsko in tamburaško društvo, "Sokola", katoliško društvo, ognjegasnno društvo (tovarna), socijalni demokratje so imeli svoje društvo, konsumno društvo jestvin. V Podgori je tovarna papirja in celuloze znane tvrdke "Leykam-Josefstal". V Pevmi je dvorazredna šola, pevsko in bralno društvo, branilnica in posojilnica. Nad Pevno je Oslavje, jako priljubljen kraj za izlete meščanom. — Po naši Podgori se stezali irredentisti svoje prste in jo hoteli poitalijančiti. Za italijanske delavce so imeli tam italijansko šolo in italijanski otroški vrtec; no, tudi Slovenci nismo počivali, marveč se je storilo kar mogoče proti podučevanju, pomagala je tudi Družba z vrteem. V Podgori je županovale ugledni posestnik in mnogoletni goriški deželni poslanec Anton Klančič celih 43 let; sedaj je med begunci na Kranjskem. Podgora, to je kraj Podgora, je posuta, razrušena, razvalina je in nad njo ogoljena, prej tako lepo zelena Kalvarija.

— **Števerjan** je občina nad Podgorsko. Nad Pevmo gor se gre v Števerjan, na desno se zavije v Kojsko. Na levi višini stoji Števerjan, sedaj gledajo Italijani v Števerjana v Gorico, ali ne več iz svoje opazovalnice v zvoniku, ki je razbita, kakor znano. Števerjan šteje okoli 1400 prebivalcev, k njemu spada Dol in Gor. Cerovo s 1000 prebivalci. Števerjan je dobra kmečka občina. Iz Števerjana so Italijani odpeljali precej mož. Iskali so tudi bivšega župana Klanjščeka, ali ta se jim je lepo skrli v svoji hiši, ponoči pa srečno ušel italijanskemu vjetništvu. V Števerjanu je več društev, čitalnica v Gor. Cerovem, v Števerjanu "Sokol". Števerjan je oddaljen od Gorice 9 kilometrov. Ime kraja pišejo eni St. Frjan, drugi sv. Florijan, mi pišemo Števerjan, kakor govori ljudstvo.

Zanesljivo pride sedaj denar v staro domovino.

Do dobrega sem se prepričal, da dospejo denarne pošiljatve tudi sedaj zanesljivo v roke naslovnikom; razlika je le ta, da potrebujejo pošiljatve v sedanjem času 20 do 24 dni.

Torej ni nobenega dvoma za pošiljanje denarjev sorodnikom in znancem v staro domovino.

K 100 velja sedaj samo \$16.00, K 50 samo \$8.00 s poštnino vred.

FRANK SAKSER

82 Cortlandt Street, New York, N. Y.
6104 St. Clair Ave., Cleveland, Ohio.

